Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 28 (2030) ♦ Вівторок, 16 лютого 1999 року ♦ Ціна договірна

У номер

Без погодження не буде проходження

Більшість із понад 35 питань, внесених до порядку денного на останній лютневий пленарний тиждень, вже добре відомі, бо розглядалися ще торік. На нараді голів комітетів і фракцій з керівництвом парламенту перший заступник Голови Верховної Ради Адам Мартинюк наголосив, що треба розглядати передусім лише найнагальніші питання і вносити їх до порядку денного з огляду на те, наскільки реальне їх прийняття. А не вносити закони в сесійний зал, щоб успішно їх «провалити».

Відтак на вівторок запропоновано нарешті визначитися з датою проведення виборів київського міського голови. Однак перед цим треба провести міжфракційні консультації. Першим на середу заплановано розгляд питання про притягнення до кримінальної відповідальності народного депутата України Павла Лазаренка.

(Закінчення на 2-й стор.).

До речі

Інформаційна блокада опозиції — факт загальновідомий. Натомість проурядові газети, телебачення, радіо вельми своєрідно освітлюють те, що їм доручають, зокрема, й те, що отримало назву «справа Лазаренка».

З огляду на це, фракція «Громади» доручила своєму лідерові висловитися щодо висунутих проти нього звинувачень напередодні слухання справи у Верховній Раді. Щоб і народні депутати, і хоча б скільки-небудь широкий загал отримали можливість ознайомитися і з іншою точкою зору зі шпальт хоч би одного видання — парламентської газети. Більше, по суті, нема де...

Відкритий лист Павла Лазаренка «Моя діяльність прем'єром у викладі Генпрокуратури України: міфи і реальність», читайте на 6—7-й стор.

Афганістан — незагоєна рана і суворий урок

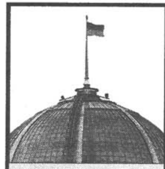
Учора в Цитадельному сквері поблизу Києво-Печерської лаври урочисто відкрито меморіальний комплекс в пам'ять воїнам, які загинули в афганській війні. У заході взяли участь Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко, Президент України Леонід Кучма, Прем'єр-міністр Валерій Пустовойтенко, голова Київської міської держадміністрації Олександр Омельченко та інші посадові особи.

(Закінчення на 2-й стор.).

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

16 лютого

- *День Незалежності Литовської Республіки*
- *1113 року помер, як вважається, літописець Нестор — автор «Повісті временних літ»*
- *1890 року народився історик Віктор Романовський*
- *1813 року народився композитор Семен Гулак-Артемовський*
- *1918 року проголошено самостійність Кубанської Народної Республіки*

День відкритого листа

До зустрічі в козацькому краї

У Запорізькій області 26 лютого ц. р. проводитиметься День відкритого листа. З 15-ї до 17-ї години у приміщенні облради народні депутати України, керівники області, начальники управлінь облдержадміністрації обговорюватимуть проблеми регіону, відповідатимуть на листи і телефонні дзвінки читачів «Голосу України».

27 лютого виїзне засідання редакція проведе в Бердянську, де журналісти і керівники курортного міста зустрінуться з передплатниками газети.

Просимо листи з пропозиціями, зауваженнями і запитаннями надсилати до редакції, а також власному кореспондентові «ГУ» в Запорізькій області Володимирові Івановичу Дупаку (330107, м. Запоріжжя, пр-т Леніна, 164, каб. 759, тел. 39-04-90).

Спорт

Золота нагорода Олени Зубрилової

Вперше в історії українського біатлону здобуто золоту нагороду у фінському місті Коонтіолахті. Гонку переслідування виграла Олена Зубрилова. А напередодні вона посіла ще й третє місце на дистанції 7,5 км.

Спортивну добірку читайте на 16-й стор.

П'єдестал пошани гонки переслідування (зліва направо) — срібний призер Мартіна Хварцбахерова (Словаччина), чемпіонка світу Олена Зубрилова (Україна), бронзова медалістка Мартіна Цельнер (Німеччина)

Справа про шістнадцять мільйонів,

у якій взяли активну участь заступник Генерального прокурора України О. Колінько, суддя Печерського райсуду Києва М. Замковенко, голова Одеського облсуду А. Луняченко та суддя цього суду Г. Погорілова.

(Читайте на 8—9-й стор.).

Акції

Грюкіт касок залунає під каштанами

Колективи 171 шахти взяли участь в останній акції протесту у формі невідвантаження палива, повідомили кореспондентові «Голосу України» у ЦК профспілки працівників вугільної промисловості. Зокрема, в Донецькій області страйкувала 81 шахта, в Луганській — 60. За даними Мінвуглепрому, акцією протесту було охоплено 130 підприємств. Незалежна профспілка гірників України підтримала дії шахтарів і закликала розпочати піший похід до столиці у травні-червні цього року.

- *У Києві відкрилися Всеукраїнські дні преси і книги-99.*
- *Через коротке замикання на лініях електропередач знеструмлено п'ять населених пунктів Путильського району Чернівецької області.*
- *У Черкаській області затримано злочинне угруповання, яке планувало вбивство кримінального авторитета.*

P.S.

У Вознесенську Миколаївської області внаслідок сильних опадів підтоплено 86 будинків

У номер

✔ Київ

Без погодження не буде проходження

(Початок на 1-й стор.).

Цього ж дня депутати намагатимуться подолати вето Президента на закони про місцеві державні адміністрації і про статус ветеранів війни та гарантії їх соціального захисту, повторно розглянуть законопроект про продаж земельних ділянок несільськогосподарського призначення у зв'язку з виданням відповідного президентського указу. У четвер обговорюватимуть законопроект про Національне бюро розслідувань. Серед нових питань, запропонованих до порядку денного на нинішній сесійний тиждень, — законопроекти про соціальне партнерство, про профспілки, про альтернативну військову службу. На прохання народного депутата Сергія Головатого у середу буде заслухано інформацію тимчасової слідчої комісії про перевірку результатів виборів у 221 виборчому окрузі в Києві.

Юліана ШЕВЧУК.

✔ Тернопіль

Місцева влада таким радам рада

У Тернополі з ініціативи місцевої облдержадміністрації утворено ще одну громадську організацію — раду редакторів, яку очолив редактор газети «Тернопіль вечірній» Іван Єлагін. Мета цього утворення — тісніша взаємодія преси і органів влади для розв'язання проблем журналістських колективів, а також своєчасне і грамотне інформування населення про діяльність міської ради.

✔ Херсон

Паперове відродження

Після річної перерви запрацював Херсонський целюлозно-паперовий комбінат. Уже дає продукцію фабрика покривних паперів, що використовуються у меблевій промисловості. Невдовзі поновиться і випуск фільтрувального паперу. Щоб знову запрацювали технологічні лінії, довелося витратити півмільйона доларів. Та інвестори розраховують, що ці збитки швидко компенсуються прибутками від контрактів на поставку продукції для Російської Федерації і Казахстану, повідомляє ДІНАУ.

✔ Рівне

Пенсіонери у ролі стрілочників

Віднедавна на знак протесту за затримку у виплаті пенсій пенсіонери міста Сарни, селища Клесів стали «стрілочниками», перепиняючи рух потягів через ці населені пункти. Так само вчинили пенсіонери селища каменярів Томашгорода, що в Рокитнівському районі, майже на півтори години перепинивши шлях потягові Берлін — Київ. Пасажири-німці були здивовані, забачивши на коліях чималий гурт людей. Важко їм зрозуміти наші проблеми...

✔ Миколаїв

За чверть століття Миколаївський державний навчально-курсовий комбінат підготував для міста й області 117 тисяч фахівців з 30 робочих професій: водіїв, трактористів, комбайнерів, операторів котелень...

Нині колектив одного з найкращих навчальних закладів України такого профілю допомагає одержати потрібну на ринку праці професію колишнім школярам, солдатам... Невдовзі тут буде створено спеціальні класи для навчання дітей-сиріт.

Група майбутніх трактористів практикується на виробничій базі КСП «Батьківщина» Жовтневого району. Вчорашні школярі за зиму одержали професію.

Фото Олександра КРЕМКА (ДІНАУ).

АФГАНІСТАН — незагоєна рана і суворий урок

(Початок на 1-й стор.).

— Молоді люди йшли туди не за орденами і медалями, а свято вірячи, що виконують інтернаціональний обов'язок. І їхні дії не розходилися з поняттями честі й доблесті, — сказав під час відкриття меморіалу Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко. — Та армія з власної ініціативи не воює... І нехай цей меморіал буде застереженням тим, хто приймає доленосні рішення.

У цій афганській війні, закамуфльованій, як сказав глава держави, під виконання інтернаціонального обов'язку керівництвом колишнього Радянського Союзу, втрачено 14 тисяч життів радянських людей і з них 3280 — з України. А загалом, як зазначалось у виступах, через горнило афганської війни пройшли 150 тисяч наших земляків, 12 тисяч були поранені і скалічені, 100 тисяч перехворіли тяжкими хворобами.

Досить промовисто характеризував ставлення суспільства до подій в Афганістані голова комітету у справах ветеранів війни та воєнних конфліктів в іноземних державах при Кабінеті Міністрів Сергій Червонописький. Спочатку, сказав він, забороняли вказувати на надмогильних плитах, що загинув в Афганістані, потім робили героями, згодом — показували кровожерливими вбивцями й загарбниками, і лише сьогодні народ своїм ставленням засвідчує, хто ми є насправді.

Меморіальний комплекс освятив Митрополит Київський і Всієї України Володимир. А потім у храмі-пам'ятнику жертвам афганської війни церкви Воскресіння Христового відбулася панахида по загиблих воїнах.

У рамках відзначення 10-ої річниці виведення радянських військ з Афганістану голова Київської міської держадміністрації вручив подяки групі активістів Київської міської спілки ветеранів Афганістану. З активом цієї ветеранської організації зустрілося і керівництво столичної міськдержадміністрації. А в «Українському домі» відкрито фотовиставку «Караван пам'яті».

Анатолій БЕНЬ.

Росія невисокої думки щодо наших шансів у Європі

Рада Федерації РФ повторно розглядатиме завтра питання про ратифікацію «великого договору» між Україною і Росією. Напередодні цієї події виконавча влада РФ розробила аналітичну записку. Джерело в Раді Безпеки РФ охарактеризувало цей документ кореспондентові «ГУ» «як офіційну державну позицію Росії».

На думку МЗС і Ради Безпеки при президентові РФ, договір відповідає національним інтересам Росії, адже «ми забезпечили розв'язання таких проблем, як фіксація без'ядерного статусу України і створення умов для довготермінового перебування Чорноморського флоту Росії у Севастополі в рамках стратегічного партнерства». Офіційні державні органи Росії вважають, що «заклики розпочати переговори з метою підготовки нового договору ілюзорні, при цьому великої шкоди авторитету Росії завдадуть територіальні претензії до України».

Стосовно проблеми Криму зазначають: «Росія додержується загальноприйнятої позиції — «Крим, згідно з Конституцією України, — автономія в складі України». МЗС РФ визначило також свою позицію у питанні щодо відносин України і НАТО. Офіційна версія така: «Україна як суверенна держава має право самостійно вирішувати питання про вступ у будь-яку міжнародну організацію». На думку російських аналітиків, також «можна припустити, що з економічних міркувань Київ домагатиметься приєднання до Європейського союзу, але для цього Україна не має ані ресурсів, ані шансів».

Експерти Російської академії наук обгрунтовують надійність правових аспектів «великого договору». Провідний фахівець академії держави і права РАН професор Галина Шинкорецька в інтерв'ю кореспондентові «ГУ» заявила: «Договір підготовлений бездоганно і відповідає всім нормам міжнародного права». На її думку, «час вписуватися в міжнародну цивілізацію й оцінювати перспективи міждержавних відносин між Росією та Україною не з точки зору політичної кон'юнктури, а відповідно до Конституції РФ».

Водночас за підтримки московського мера Юрія Лужкова в російських ЗМІ розгорнуто безпрецедентну кампанію щодо дискредитації договору. На контрольованому Лужковим московському телеканалі щодня виступають заангажовані політики та вчені, які декларують, за словами відомого політолога Андранніка Мігараняна, «жахливу для Росії шкідливість і несвоєчасність» ратифікації договору. Аргументи противників договору навіть перейшли до «кліматичної» площини. Так, доктори юридичних наук Юрій Ільїн та Юрій Гусєв вважають договір «дуже холодним і формальним». Добре ще, що не солоним та кислим...

Світлана ФІЛІМОНОВА.

Москва.

У комітетах Верховної Ради

Утверджуючи свободу слова

У Комітеті з питань свободи слова та інформації відбулася зустріч з головою місії Організації з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ) в Україні Чарлзом Магі на його прохання. Йшлося про підготовку візиту в Україну керівника новоствореного у штаб-квартирі ОБСЄ (Відень) Представництва в справах свободи слова та засобів масової інформації Фраймута Дуве.

Голова парламентського комітету Іван Чиж поінформував гостя про стан і проблеми свободи слова в нашій країні, відзначив увагу місії ОБСЄ до них. Розмова торкалася, зокрема, дискредитаційних акцій, яких зазнають газети, численних скарг у зв'язку з порушеннями свободи слова і преси, невиправданого застосування до ЗМІ і журналістів судових стягнень (штрафів).

Прес-служба Верховної Ради України.

Колектив працівників Секретаріату Верховної Ради України висловлює щире співчуття завідуючому відділом міжпарламентських зв'язків Секретаріату Верховної Ради України **ШЕВЧУКУ Анатолію Анатолійовичу** у зв'язку з тяжкою втратою — смертю його матері

Ганни Іванівни.

Міністерство інформації України, Спілка журналістів України, Київська спілка журналістів із глибоким сумом сповіщають про тяжку втрату — смерть заслуженого журналіста України, ветерана редакції газети «Демократична Україна»

МІНЧЕНКА Валерія Павловича

і висловлюють щирі співчуття рідним та близьким покійного.

Нова директива про народну ініціативу

Президент України Леонід Кучма подав на розгляд Верховної Ради законопроект «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми». Президент запропонував парламентові розглянути документ у позачерговому порядку

Факт і коментар

Нагадаю, що закон про всеукраїнський та місцеві референдуми був прийнятий Верховною Радою в липні 1991 року і своє випробування пройшов, як відомо, 1 грудня 1991 року. Відтоді референдумів, принаймні всеукраїнських, не проводили. Та ось нині такі наміри мають різні політичні сили. А з прийняттям Конституції закон в деяких статтях не узгоджується з нею. І через те став на перешкоді реалізації права громадян. Саме через застарілість деяких норм цього закону, як пояснював свого часу голова Центрвиборчкому Михайло Рябець, неможливо довести до логічного завершення ініціативу зі збором підписів про проведення референдуму про довіру Президентові Л. Кучмі. Хоча й створювалися ініціативні групи зі збору підписів, і самі підписи збирали...

Тож можна зрозуміти, чому Леонід Кучма не подав тоді на розгляд парламенту відповідний проект про внесення змін до закону. Та ідеєю референдуму — з різних питань — Леонід Данилович переймається давно. Скажімо, він неодноразово заявляв, що оголосить референдум стосовно позбавлення народних депутатів недоторканності. Та заяви є заяви. Вони залишалися такими навіть тоді, коли на адреси обласних адміністрацій надходили директиви створювати ініціативні групи зі збору підписів про проведення референдуму стосовно депутатського імунітету... Бо ніхто з гілок влади чи політичних сил не засвітився автором такої «директивно-народної ініціативи». Навіть НДП, Харківська регіональна організація якої заявила про свою акцію, відмовилася від причетності до референдумного ражу. На прес-конференції лідер НДП заявив, що партія не створює ініціативні групи зі збору підписів на користь проведення такого референдуму. А факт збору підписів «однією з регіональних організацій під зверненням до народних депутатів скасувати недоторканність» розцінив як необхідність «підтримки позиції фракції». Водночас він наголосив, що НДП і надалі ініціюватиме розв'язання цього питання в Верховній Раді.

Мабуть, ця інформація спонукала Президента буквально через кілька днів передати у парламент відповідний законопроект про зміни до закону про всеукраїнський та місцеві референдуми. І вимагати прийняти його у першочерговому порядку.

Чому не раніше? Певно, тому, щоб громадяни не скористалися оновленим законом для ініціювання референдуму про довіру Президентові. Бо проводити референдум з цього питання впритул до виборів Президента не логічно. А от створити собі імідж борця за справедливість напередодні тих самих виборів з допомогою референдуму про недоторканність депутатів — зовсім інший коленкор...

Які ж головні зміни запропонував Президент? Як і зазначено у статті 106 Конституції України, законопроект передбачає повноваження Президента призначати, за народною ініціативою, всеукраїнський референдум щодо змін у Конституції. Президент також може призначати всеукраїнський референдум, щоб затвердити ним попереднє рішення Верховної Ради, ухвалене конституційною більшістю. Тобто в законопроекті передбачено вимоги статті 156 Конституції України.

Як відомо, у законі про всеукраїнський та місцеві референдуми певні функції покладалися на Президію Верховної Ради. Оскільки тепер такої структури немає, то, скажімо, відомості про зареєстровані ініціативні групи всеукраїнського референдуму Президент пропонує подавати до ЦВК. На Центрвиборчком проект покладає й інші обов'язки з проведення референдуму, спеціальна комісія для цього не створюватиметься. А статтю 20 закону, де йдеться про те, що Президія ВР може доручити перевірку документів народним депутатам України та відповідним місцевим радам, Президент пропонує змінити так, щоб нею займалися президентські структури. Це жодним чином не вписується у повноваження Президента, визначені Конституцією.

Щодо місцевих референдумів, то вони, за законопроектом Президента, можуть проводитися лише в селах, селищах і містах, а в районах і областях — ні. Причому скрізь за списки виборців відповідають виконкоми рад. Президент робить виняток для Києва і Севастополя — тут, на думку Л. Кучми, списками громадян, котрі мають право брати участь у референдумі, мусять займатися адміністрації Президента. Отож у чиновництва можуть опинитися певні важелі в проведенні референдуму.

А ще Президент пропонує запровадити, крім всеукраїнського і місцевих, кримський республіканський референдум, котрий вирішуватиме питання, віднесені до компетенції Кримської автономії, зокрема системи самоврядування... Це певною мірою співзвучно з Конституцією АРК, але в Конституції України немає жодного слова про республіканський кримський референдум...

Що ж, народні депутати України ознайомляться з президентським законопроектом і, мабуть, оновлять закон про всеукраїнський та місцеві референдуми. Але, певно, не дадуть Президентові права давати директиви про народну ініціативу. І тоді, за традицією, депутатів звинуватять у небажанні чути голос народу.

А його, цей голос, так хочеться гарненько та адміністративно організувати. Це в нас уміють робити ліпше, ніж налагоджувати вчасну виплату пенсій і зарплат. Чи не так?

Вікторія СВІТЛАНОВА.

Кому потрібні кишенькові депутати?

Вже почалася кампанія щодо проведення зборів виборців

Оточення Президента України, ратуючи за «соціальну рівність» співгромадян, палаючи «щирим», «непідробним» бажанням навести порядок у країні, в публічних висловлюваннях закликає Верховну Раду дати згоду на притягнення до кримінальної відповідальності народних депутатів України Миколи Агафонова та Павла Лазаренка. Водночас глава держави ставить перед законодавчим органом ультиматум: у разі неотримання такої згоди він ініціює всеукраїнський референдум про відміну депутатської недоторканності.

І, очевидно, вже приступив до здійснення задуманого. В багатьох регіонах України за безпосередньої участі державних адміністрацій вже почалася кампанія щодо проведення зборів виборців з метою створення ініціативних груп для збору підписів громадян про проведення референдуму. Для цього виділяють технічні засоби, автомобільний транспорт, надають приміщення, тобто створюється режим найбільшого сприяння.

Але ініціаторам «народного волевиявлення» має бути відомо, що ще восени минулого року Центральна виборча комісія не раз відмовляла в реєстрації ініціативних груп щодо проведення референдуму про дострокове припинення повноважень Президента, посилаючись на відсутність у чинному законодавстві механізму призначення референдуму з народної ініціативи, а також правових підстав для його проведення. Адже ціла низка положень Закону України «Про всеукраїнський і місцеві референдуми» суперечать Конституції, а, значить, не можуть бути застосовані.

Можна дійти висновку, що виконавча влада, знаючи про цю невизначеність у законодавстві, свідомо йде на відволікання значної кількості державних чиновників на витівку, яку неможливо довести до логічного завершення. У результаті, впусту, на вітер, викидаються гроші платників податків, наші з вами гроші, шановні читачі. Не хочеться вірити, що в даному випадку ініціатори проведення референдуму керуються принципом «що дозволено Юпітеру, те не дозволено бику».

Не можуть не знати ініціатори цієї витівки і того, що зміни до Конституції України віднесено до виняткової компетенції Верховної Ради України — єдиного законодавчого органу в державі, і що про це сказано в самій Конституції.

Довідка: розділом XIII Основного Закону передбачено детальний механізм і досить складна процедура внесення поправок до нього. Народ може висловити своє ставлення до змін в Конституцію шляхом їх затвердження на всеукраїнському референдумі лише в тому разі, якщо вони прийняті законодавчим органом країни у 2/3 голосів і стосуються таких її розділів, як «Загальні положення», «Вибори. Референдум» і «Внесення змін до Конституції України». Але і в цьому випадку прерогатива щодо змін Основного Закону країни належить Верховній Раді, а громадяни на референдумі затверджують чи не затверджують ці зміни.

Отже, ініціюючи незаконну організацію збору підписів за проведення цього референдуму силами державних чиновників, виконавча влада водночас намагається будь-якими засобами подавити ініціативу лівих сил у спробах висловити свою точку зору і внести, дотримуючись букви закону, зміни до Конституції щодо ліквідації поста Президента.

Варто зробити висновок, що виконавча влада усвідомлює безперспективність організованої нею кампанії зі збору підписів на користь референдуму про внесення змін та доповнень до Конституції України про відміну депутатської недоторканності. І ініціює її лише для здійснення тиску на Верховну Раду напередодні розгляду нею питання про М. Агафонова та П. Лазаренка.

Ще логічніше передбачити, що представники вищих ешелонів влади у такий спосіб почали власну агітаційну роботу з нагромадження дивідендів на майбутні президентські вибори. Водночас виконавча влада розраховує «накрити» й іншу мету — імітацією боротьби за «справедливість» відвернути увагу народу від економічної кризи, національної катастрофи, закамуфлювати свою нездатність розв'язувати нагальні життєві проблеми в державі, виплачувати заборгованість у заробітних платах і пенсіях. Виконавча влада по суті оголосила війну владі законодавчій (Верховній Раді), замахнувшись на право народних депутатів. Переможців не буде, але переможеним виявиться народ України, який розплачується за гріхи своїх правителів.

Володимир АЛЬОХІН,
народний депутат України.

«Реєстрація»...

У Кам'янці-Подільському відбулися збори територіальної громади, зініційовані (так записано у рішенні виконкому) радою ветеранів війни та радою товариства інвалідів. Ще до початку зборів старих немічних людей вишикували у довжелезну чергу. Одним казали, що це для реєстрації учасників зборів, іншим — що це збирання підписів про проведення референдуму для скасування недоторканності Президента, депутатів та суддів, залежно від того, хто на кого сердитий за невиплату пенсій.

Та з'ясувалося, що рада ветеранів цього питання не розглядала і не вносила свого клопотання у міськвиконком (маємо відповідні пояснення). Цю пропозицію начебто від свого імені та трьох «соратників» вніс голова ради, викладач педагогічного університету Василь Петрович Скрипко. З перших хвилин зборів він і взяв владу в свої руки. Не віддав мікрофона навіть тоді, коли зал зажадав головою зборів обрати депутата міськради Марковського.

— Ви хочете взяти владу в свої руки, та цього не буде! Це вам не Верховна Рада, тут опозиція не пройде, — категорично стукнув папкою Василь Петрович.

Колеги, ветерани, мешканці міста почали соромити викладача за його неетичність, нехтування думкою громади. Такий натиск вибив його з колії, і він «видав нагора» вже не завчені фрази, а доведений усний наказ:

— Ми повинні відправити до ЦВК не менше як 200 підписів і наше рішення про проведення референдуму про зняття недоторканності з депутатів Верховної Ради. І тільки це! Інші питання можемо заносити в протокол...

Та громада не здавалась, вимагала, щоб збори вів депутат Марковський. Протистояння наростало. Тоді Василь Петрович взяв шапку і заявив, що залишає президію, а збори вважаються недійсними. Та людям уже хотілося висловитися. Більшість ветеранів війни схиляється до думки, що цей референдум затівають з однією метою: перекласти вину за свою нездатність управляти економікою на депутатський корпус.

Зал міського будинку культури був переповнений, але тільки близько третини присутніх підтримували Василя Петровича. Рішення збори не ухвалили.

Михайло ВАСИЛАШКО.

Хроніка. Факти. Події

✔ Белград

Про мир можна лише мріяти

Дев'ять осіб поранено і двоє з них важко внаслідок потужного вибуху, що пролунав у центрі косовського міста Урошевац. Пристрій спрацював після полудня біля будинку «Югобанку». Завдано значної шкоди споруді, розташованим поблизу магазинам та припаркованим автомобілям.

✔ Рим

Криміналу немає?

Лідер курдської робітничої партії Абдуллах Оджалан піддав критиці Європу за спроби «надати кримінального відтінку боротьбі курдського народу». У заяві, поширеній європейськими представництвами КРП, серед них і в Римі, він, зокрема, засудив Францію та Німеччину за те, що вони йдуть такою лінією, і закликав їх «переглянути свою політику щодо курдського народу і зробити відповідні висновки». «Якщо хочете віддати мене під суд, то зробіть це, дотримуючись усіх міжнародних норм. Я вимагаю справедливого процесу і маю намір домагатися надання гарантій незавдання мені шкоди», — підкреслив він.

✔ Мадрид

Наслідки будуть

Провідні політичні партії загальнонаціонального характеру (передусім правляча Народна й опозиційна Іспанська соціалістична робітнича партія) різко засудили демарш баскських націоналістів, дорікнувши їм за те, що вони кинули виклик усій Іспанії, протиставивши свої вузьконаціоналістичні інтереси інтересам усієї країни й провокуючи погіршення іспано-турецьких відносин. На таких же позиціях виступають і представники уряду консерваторів, очолюваного Хосе Марія Аснаром. «Своїм недружнім щодо Туреччини демаршем парламент Країни Басків створив проблему зовнішньополітичного характеру. Вона може мати серйозні негативні наслідки для Іспанії», — заявив міністр закордонних справ Абель Матутес.

✔ Дублін

Опозиція переходить у наступ

Лідер основної опозиційної партії Ірландії Джон Брутон піддав різкій критиці уряд країни за його нездатність упоратися з розв'язанням низки найгостріших соціальних проблем, а також укотре вже висунув звинувачення в корумпованості правлячої партії Фіне гал. Виступаючи на щорічному з'їзді очолюваної ним партії Фіне гал, Дж. Брутон підкреслив, що ірландський кабінет тепер перебуває «в стані розрухи», і закликав членів партії «готуватися до загальних виборів із тим, щоб дати країні хороший, чесний і стабільний уряд».

✔ Відень

Лідер АПС готується до вирішального бою

На очікуваних на початку березня виборах до земельного парламенту південної землі Карінтія лідер найрадикальнішої опозиційної Австрійської партії свободи (АПС) Йорг Хайдер планує активізувати свою діяльність. Умови, на думку його консультантів, як ніколи, сприятливі. Останні опитування громадської думки показують, що правлячі партії, і насамперед австрійські соціал-демократи, поступово втрачають підтримку карінтійських виборців. Представники молодого покоління переходять до табору «вільників» і надають Хайдеру підтримку в передвиборній боротьбі.

✔ Париж

За справу взялися і міністри

У французькій столиці відбулося засідання Контактної групи з колишньої Югославії на рівні міністрів закордонних справ. Його учасники обговорили перебіг переговорів з урегулювання в Косові, які вже тиждень ведуть у замку Рамбуйє під Парижем. Основний предмет переговорів — проект угод, розроблених Контактною групою на базі надання Косову широкої автономії зі збереженням територіальної цілісності Сербії та Югославії.

Міністри закордонних справ Великобританії та Франції Робер Кук та Юбер Ведрін перед початком зустрічі.

Фото АП.

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та зарубіжних інформагентств.

Над Клінтоном уже не нависає загроза імпічменту

Американський сенат поставив останню крапку у скандальній історії зв'язку президента США і колишньої практикантки Білого дому Моніки Левінської. Більшість сенаторів проголосувала проти звинувачень Білла Клінтона у лжесвідченні та перешкоджанні відправленню правосуддя. Таким чином, причин для усунення нинішнього глави Білого дому від посади немає.

Тепер критики американської міжнародної політики вже не зможуть пояснювати жорсткість США в Іраку лише загрозою імпічменту для Клінтона. А тисячі газет востаннє вийдуть із портретами Білла й Моніки на перших сторінках. Скандал, чудово розкручений, завершився саме тоді, коли всім набрид.

У тому, що сенатори проголосували проти імпічменту, звісно, немає дивини. Це було зрозуміло з самого початку: сили противників президента недостатні, а звинувачення не дуже переконливі (як казали деякі демократи, подружню зраду не слід підносити у ранг державної). Крім того, за всіма опитуваннями більш як 70 відсотків громадян США підтримують свого президента. То чи могли американські сенатори прийняти рішення, з яким би однозначно не погодився народ?

Проте до «справи Левінської» ще повернуться під час передвиборної президентської кампанії 2000 року. Вже тепер нинішньому віце-президентові США Альберту Гору (найімовірнішому кандидату на пост глави держави від демократів) слід проаналізувати свої колишні амурні справи, аби не сісти в калюжу напередодні виборів. Несолодко доведеться й республіканцям: кількох авторитетних діячів цієї партії теж звинувачено у шлюбних зрадах. Як кажуть, не судіть — то й вас не судитимуть.

Цікаво, що донедавна незмінними атрибутами американського політика обов'язково вважали гарну освіту та щасливу сім'ю. Але шквал сексуальних «одкровень» людей з олімпу змушує виборців звертати увагу не так на щирість політика в особистому житті, як на його чесність у роботі. Водночас можна помітити, що американський президент поступово перестає бути «символом держави», як колись, а залишається тільки її керівником.

«Переможець» Білл Клінтон на першій сторінці американської газети

Надія ВЕРБИЧЕНКО.
Фото АП.

Париж врятує від неминучої смерті

Президент Кочарян не виключає, що вже найближчим часом він зможе підписати указ про розпуск парламенту. Це відбудеться лише в тому разі, якщо законодавці знову відмовляться задовольнити клопотання прокурора республіки про притягнення до кримінальної відповідальності лідера опозиційного Вірменського загальнонаціонального руху (ВЗР), колишнього міністра внутрішніх справ Вано Сірадегяна.

Нагадаємо: пан Сірадегян, якого звинувачують в організації кількох убивств і замахів на вбивство, залишив Вірменію і вилетів до Об'єднаних Арабських Еміратів. А нині, згідно з деякими даними, вже переїхав до Франції.

За словами Роберта Кочаряна, влада знала про намір голови ВЗР втекти з Єревана, але жодних заходів вжито не було, бо Сірадегян усе ще має депутатську недоторканність. Днями генеральний прокурор знову попросить парламент дати дозвіл на притягнення опального політика до кримінальної відповідальності. Хоча цього разу прокуратура, напевно, вже не наполягатиме на його негайному арешті.

Місцеві спостерігачі вважають, що недвозначна загроза глави держави подіє на парламент і він позбавить Сірагедяна депутатської недоторканності. Ймовірно, в цьому разі прокуратура звернеться до французької влади з вимогою про видачу опального політика. Проблема, однак, у тому, що за інкриміновані злочини лідерові опозиції у Вірменії загрожує смертна кара. Тим часом відомо, що європейські країни у таких випадках не видають навіть тих осіб, провину яких однозначно доведено. Згадати хоча б відмову Італії видати Туреччині главу курдських бойовиків Абдуллаха Оджалана...

Що ж до добровільного повернення Сірадегяна в Єреван, то тут вважають це малоймовірним. Тим паче, що суд над колишнім міністром внутрішніх справ може перерости у грандіозний політичний скандал.

Армен ХАНБАБЯН.

Єреван.

ДІАЛОГ ЕКОНОМІЧНИХ ЕЛІТ

розпочав німецько-український форум

Європа могла б в Україну на заробітки їздити...

Концерн «Даймлер-Крейцлер» став ініціатором створення німецько-українського форуму, який відкрився в Бонні. У його роботі взяли участь міністри закордонних справ Німеччини — Йошка Фішер та України — Борис Тарасюк.

Форум — це неурядова організація, членами якої стали такі могутні акціонерні товариства, як «Даймлер-Крейцлер», «Сіменс», «Дойче Телеком», «Маннесманн», «Дрезднер Банк», «Комерц Банк», «Східноєвропейський інститут», «Український вільний університет», а також підприємці, які прагнуть робити інвестиції в економіку України. Проте навіть самі організатори не сподівалися, що збереться така кількість учасників — 52 представники підприємств, фірм, культурно-освітніх закладів.

— Ми розпочинаємо діалог економічних еліт, — говорить голова організаційного комітету форуму, член дирекցії концерну "Даймлер-Крейцлер" Матіас Кляйнерт. — Труднощі бувають у кожному суспільстві, але на німецько-українських відносинах це не позначилося: вони стали інтенсивніші, їм уже тісно в державних рамках. Тому і створено форум, що об'єднав акціонерні товариства, підприємців, діячів науки, культури, освіти, спорту, які мають інтерес до співробітництва з Україною.

— Кажуть, із появою форуму в Німеччині з'явилося своєрідне українське лобі...

— Я не сказав би лобі, скоріш, усвідомлення, що Україна — європейська, надзвичайно важлива, друга за величиною на європейському континенті держава з могутнім потенціалом в усіх галузях.

Представник фірми «Даймлер-Крейцлер» в Україні Дітер Райнінг, який працює у Києві впродовж 6 років, теж переконаний: форум відкриє нові можливості для співробітництва, і насамперед тому, що його членами стали ті, хто люблять Україну і вірять у її майбутнє.

Це вочевидь так. Торік у Києві авторові цих рядків довелося побувати на одному досить-таки представницькому зібранні німецьких підприємців, які навперебій... ганили українські закони, скаржилися на труднощі та бюрократизм наших чиновників і обіцяли кожному заказати, щоб в Україну — ані ногою. Яке ж було моє здивування, коли я зустріла кільканадцять з них на форумі: вони переконували інших своїх колег, що найкращий простір для бізнесу — український.

А от Едгар Беннінгер знає про це не з чужих слів. Його агрофірма активно працює в Україні.

— Земля в Україні — її найбільше багатство, — переконаний пан Беннінгер. — Їй лише б трохи підсобити іноземними інвестиціями, аби техніка сучасна була, добрива. Українці нині Європою їздять у пошуках роботи, а у вас її стільки, що Європа могла б в Україну на заробітки їздити...

Серед членів форуму є чимало і новачків, які ще тільки розпочинають співпрацю з Україною. Але більшість з них уже мають досвід роботи в нашій державі. Як, скажімо, член комітету форуму, колишній посол Німеччини в Україні Александер Арно: він, навіть змінивши роботу, залишився другом України. А нинішній посол Німеччини в Україні Ебергард Гайкен з відкриттям форуму почувається іменинником: то результат і його копіткої праці.

Міністр закордонних справ України Борис Тарасюк в інтерв'ю кореспондентові «Голосу України» сказав, що Німеччина знайшла новий нетрадиційний шлях до співробітництва, започаткувавши неурядову інституцію. За його словами, з'явився потенційно потужний важель у двосторонніх відносинах. Одна справа, коли уряди намагаються реалізувати свої політичні інтереси чи інтереси безпеки. Інша — коли ініціативу виявляють громадяни.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Бонн.

Ідуть товари за туркменський газ

Підписанням генерального контракту на поставку товарів у рахунок оплати туркменського газу закріплено партнерські відносини Національної акціонерної компанії «Нафтогаз України», «Туркменнафтогаз» та Міністерства торгівлі і зовнішньоекономічних зв'язків Туркменистану.

Туркменистан цілком виконує взяті на себе зобов'язання щодо продажу Україні 20 млрд. кубометрів газу. Понад 2 млрд. кубометрів уже відправлено з туркменського кордону. Товарну поставку з України визначено на суму 360 млн. доларів, а це фактично 50 відсотків вартості всього обсягу газу. У Туркменистан НАК «Нафтогаз України» переважно поставляє нафтогазопромислове й технологічне обладнання, труби й прокат чорних металів, продукти харчування й сантехнічні матеріали.

Тамара МОЛІНА.

Ашгабат.

«Най-най-най»

Поговоримо відверто

Минули тижні, як завершився офіційний візит делегації Верховної Ради України до Білорусі. А засоби масової інформації й досі коментують цю подію. По-різному. Одні — об'єктивно, з бажанням донести до читача максимум достовірної інформації. А інші з якоюсь ніби заданістю вправляються в оригінальному тлумаченні окремих нюансів візиту, особливо прискіпуючись до висловлювань голови парламенту. Ну вкрай не подобаються вони їм. Аж із штанів вистрибують, намагаючись переконати читача, ніби візит до Мінська здійснено чи не з єдиною метою — «здати» Україну. Оскільки йому, О. Ткаченкові тобто, білоруська дійсність дуже до вподоби, а своя, українська, — зовсім ні.

«Най-най-най» старанніше (ніби якийсь борг відпрацьовуючи) вправляється в такому коментуванні одна газета з претензією на розум. В одному із суботніх номерів вона кепкує: «Із благоговінням описуючи побачене в Білорусі (зокрема, ціни на сало і відсотки зростання виробництва), спікер Ткаченко заявив: "Ці цифри у мене в душі"». А далі ще й недолугого віршика в стилі парканної публіцистики про О. Ткаченка надруковано. До цифр, котрі «в душі», повернуся пізніше.

У номері за 5 лютого у статті з назвою «під Столипіна» «Нам потрібна велика Україна» ця ж газета звинуватила О. Ткаченка — не багато й не мало — у порушенні Конституції. Правда, які саме статті порушено і в який спосіб — жодного слова. Аргументів не вистачило? Чи знання Основного Закону?

«Діставали» (інтелігентний сленг деяких «популярних» наших ЗМІ) О. Ткаченка й інші газети. Виявляється, Голова Верховної Ради поїхав до Мінська «зовсім не для того, щоб простягнути руку допомоги братньому народові. Він поїхав висловити захоплення всім, що діється в сусідній державі». Друга — картає О. Ткаченка «за ганебні антиукраїнські провокації, вчинені ним у середовищі червоних брательників у Москві і Мінську з метою загнати в союзне брудне болото й Україну». Третя — видає заголовок «Слався, отечество наше... союзное?» з підзаголовком «Идея славянского Союза, в который, кроме России и Белоруссии, должна войти и Украина, не дает спокойно спать многим политическим лидерам». На фото О. Ткаченко з О. Лукашенком. Ще одна заявляє: «Александр Ткаченко, пообещав, что Украина станет третьей в «союзе двух», решил для начала закупить у Беларуси побольше тракторов». Цікава логіка: купівля тракторів — початок втрати суверенітету?

Прикметно, що кореспонденти цих видань не були у Мінську, на свої очі нічого не бачили, на свої вуха нічого не чули. Які ж джерела інформації? Славнозвісна агенція ОБС (одна баба сказала), не інакше.

А що ж говорилося насправді?

27 січня в мінському аеропорту О. Ткаченко в заяві для преси підкреслив, що українські парламентарії вестимуть переговори з білоруськими колегами як представники суверенних, незалежних держав і що основна тема переговорів — економічна співпраця.

Виступ Олександра Ткаченка в Національних Зборах Білорусі. (Текст надруковано 29 січня в «Голосі України»). Щодо російсько-білоруського союзництва було сказано таке: «Ми з неослабною увагою і надією стежимо за зміцненням Союзу Росії і Білорусі. Нещодавнє підписання Декларації про подальше єднання Росії і Білорусі — прекрасне свідчення того, що, зрештою, ніхто й ніщо не в змозі здолати волю народів. Ми вбачаємо в цьому процесі початок багатообіцяючого шляху». А хіба ми й справді не стежимо з увагою за спробами Білорусі і Росії утворити союз? І хто буває в Білорусі, чи зможе заперечити, що такі прагнення О. Лукашенка підтримує значна частина його співвітчизників? Але де ж у виступі про участь в союзі «третього»?

Головна думка, що пронизує весь виступ, — вигода, яку нашим країнам може дати розвиток торгово-економічних відносин на засадах найбільшого сприяння. О. Ткаченко високо оцінив підписаний у грудні минулого року двома президентами Договір про економічне співробітництво України і Білорусі на 1999—2008 роки. До речі, про глав держав було сказано: «Гарний приклад показують президенти наших країн. Я учасник їхніх зустрічей і свідок прояву між ними принципів вищої державності».

Білоруські засоби масової інформації докладно висвітлювали візит української делегації. І в кожному повідомленні на першому плані були проблеми економічного співробітництва, які обговорювалися на зустрічах наших парламентаріїв з керівниками країни-сусідки.

Але ж говорив О. Ткаченко білорусам компліменти? Говорив. А ви ж чого хотіли б? Щоб прийшов до вас сусід у гості й почав вже з порога ганити: «І те у вас не те, і те у вас не так...» Ви такого сусіда завтра до хати пустили б?

А нам же з білорусами та іншими сусідами не тільки розмовляти необхідно. Хіба останні сім років не довели, що і нам, і їм, аби виповзти з економічної кризи, слід працювати якомога дружніше? Що наші наймісткіші ринки саме там, в СНД, а не деінде. І треба діяти так, аби не чинилося перепон на шляху до них, доводити, що ці перепони — здебільшого штучні, не на користь не тільки нам, але й сусідам-партнерам. На кордонах треба мати не недоброзичливців, а союзників.

Правда, слово «союз» багато в кого викликає не тільки алергію, а й острах. За кілька десятиріч підміни навіть простих понять це слово часто асоціюється з поняттям «тоталітарна держава». Та чи не настав час повертати словам їх первинне, істинне значення? Загляньмо в недавно виданий чотиритомний тлумачний словник української мови. Згідно з ним, союз — це: 1) Угода, домовленість з ким-небудь про щось; 2) Об'єднання груп людей, організацій, держав для яких-небудь спільних дій, спільної мети; спілка, коаліція, альянс. І тільки на третій позиції — союз як державне утворення. Як бачимо — на периферії ще утрималось і таке, переносне, значення.

А щодо того, де людині живеться ліпше — в Білорусі чи у нас, дискусія, як на мене, марна. Ми пішли «шляхом радикальних реформ», внаслідок чого «маємо те, що маємо». Білоруси пішли «іншим шляхом» і теж «мають те, що мають».

Та й що ми достеменно знаємо про буття сябрів, хоч вони поруч, зразу за Прип'яттю, живуть? По суті — нічого.

Ми краще поінформовані, як чубляться за владу достойники аж у Владивостоці. А вже щодо інтрижки пана Білла з панною Монікою, то тут інформації аж через вінця. І не тому, що це нас дуже цікавить. А тому, що і Росія, і США володіють потужною інформаційною індустрією і завдяки цьому діляться пекучими для них проблемами. Перша — з усім СНД, а другі — з усім світом.

Білорусь не має можливості розповісти про себе світові. І наші обсаджені злиднями ЗМІ неспроможні утримувати корпункти за межами України. Відтак сусіди-сябри для нас ніби за глухим муром. Недостатня й не завжди точна інформація породжує упередженість, настороженість, не дозволяє скласти достовірну уяву про реальну тамтешню дійсність.

А щоб діяти з сусідом спільно, із взаємною вигодою, треба знати і його реальні можливості, і його нагальні потреби. І на цій інформаційній базі створювати не тільки плани співробітництва, а й сприятливий для їх здійснення клімат у суспільстві.

Зашореність створює проблеми. Зокрема, ось хоча б такі.

Підписали наші урядовці майже сто ділових угод з білоруськими колегами. Преса дає «одобрямс». Однак угоди поки що, на жаль, спрацьовують кволо. Парламентська делегація, поспілкувавшись з білоруськими депутатами, доходить висновку: щоб справи пішли веселіше, необхідно згармонізувати правове поле двох країн. І тут певні ЗМІ в галас: з ким гармонізуєте?

А в чому проблема, панове? Скільки про прагматизм говорено! Не подобається у нас комусь хтось там, за Прип'яттю, бо «не туди веде білорусів». Але хай то буде справа самих білорусів: вони, як і ми, суверенні. Зрештою, керівники як там, так і тут, міняються, а Україна з Білоруссю стоятимуть поруч вічно. І ми — якщо вже прагматики — зобов'язані мати користь від цього доброго сусідства. Ось Президент і прем'єр Білорусі у бесіді з нашою делегацією говорили, що могли б купувати у нас щороку 5 мільйонів тонн пшениці та 400 тисяч тонн цукру. Вигідна для нас справа! Але ми продати стільки сьогодні не можемо. Зокрема й тому, що нашим виробникам бракує тракторів і міндобрив.

Трактори й добрива могли б придбати у білорусів. Завдяки цьому виростили б більше збіжжя і продавали білорусам і не тільки їм. Справа, безперечно, вигідна. І людей діла мало обходить, домовляються про це О. Ткаченко з О. Лукашенком чи інші офіційні особи.

Є й інша «мулька» у «несимпатиків» голови нашого парламенту. Одна газета, наприклад, переймається тим, що О. Ткаченко «в ходе визита в Белорусь вел себя как-то чересчур самостоятельно». Другу «дивує наразі інше: чому ні після московського візиту, ні після мінського виконавча влада не засудила зухвалого спікера». Не менше й не більше.

Отож Голові Верховної Ради на прес-конференції довелося влаштувати своєрідний лікнеп: терпляче, популярно роз'яснював він конституційні принципи розподілу державної влади, систему противаг і стримувань, передбачених Основним Законом. Здається — марно. Що не кажи, а окремо взятим палким захисникам демократії й досі незатишно з одними тільки «гілками» влади, без її «вершини». Як це так, що голову парламенту ніхто не міг викликати «на килим»? Ну хоч запрошуй на трон царя-батюшку або Політбюро реанімуй!

Та повернімось до того «най-най-най», про яке йшлося на початку нотаток. Тож які цифри «в душі у спікера» насправді?

Цитую стенограму пресконференції: «Для того, щоб виорати, посіяти і зібрати, нам потрібно 600—620 тисяч тракторів. Вони у нас були до 1990 року. Сьогодні їх — 40 відсотків від потреби. Щоб перевезти продукцію, яка виробляється, нам потрібно 600—650 тисяч вантажних автомобілів. Маємо менше 200 тисяч. Я ці цифри називаю, бо вони у мене в душі».

Заангажовані «най-най-найці» подають це зовсім по-іншому. Навіщо вдаватися до підтасовування фактів? Повен же зал людей був. Не соромно перед колегами?

Не соромно. Бо коли йдеться про виконання вже, очевидно, оплаченого замовлення, то тут ні до моралі, ні до професійної журналістської етики.

Зрештою, все прозоро. Не в примарному «союзі», не в Москві і не в Мінську слід шукати першопричини галасливих атак на Олександра Ткаченка, який поводиться «как-то чересчур самостоятельно».

Першопричина, мабуть-таки, в тому, що авторитет Голови Верховної Ради в суспільстві несподівано — для неспостережливих спостерігачів — зріс. А що зріс, відзначають і професійні соціологи, і схильні до невимушеного спілкування пасажири електричок. Через це й жаба декого давить. Отже, треба вживати заходів. Заходи випробувані — компрометація. Нехай хоч і примітивна.

Говорить чоловік правду про багно занепаду, в яке сім років тому пірнула країна й досі не випірне? — антиреформатор.

Клопочеться про збереження хоч залишків раніше досить потужного АПК, заперечує продаж землі? — ретроград. А також — колгоспник і кукурузник (ніби це лайливі слова).

Ініціює розробку Національної програми відродження України? Бо скільки ж борсатися без керма та без вітрил? — «не такою» буде ця програма, апріорі не може бути «такою».

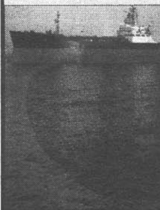
Закликає жити в добрих стосунках з сусідами? Добився, щоб Держдума РФ ратифікувала нарешті великий договір і щоб Росія визнала тим самим (уперше за 345 років) незалежну Україну в її нинішніх кордонах? — тягне в «есесерію».

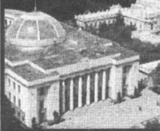
Не прагну малювати з О. Ткаченка ікону. Її мимоволі малюють його опоненти. Ті, котрі запідозрили в О. Ткаченкові можливого претендента на президентську папаху. І хоч відхрещується Олександр Миколайович від цієї честі де тільки може — не вгавають. Ніби підштовхують — та виправдай же наші прогнози!

А коли Олександр Ткаченко, на думку політологів та аналітиків, може заміритися на посаду глави держави — треба його дискредитувати. Не має значення, якими засобами. Навіть примітивними, підтасовками цитат і недотепними «дотепами».

Пишуть, «на грані фолу» діє О. Ткаченко. Та ні, «на грані фолу» відпрацьовують гроші з якихось фондів запопадливі пера.

Юрій ГАЙДАЙ.

Від першої особи

Павло ЛАЗАРЕНКО, народний депутат України

Моя діяльність прем`єром у викладі

Відкритий лист народним депутатам України

ГОЛОВНЕ — ВІДКИНУТИ ЕМОЦІЇ

Вельмишановні колеги!

Звернутися до вас з цим відкритим листом мене спонукали такі обставини. 17 лютого, тобто завтра, вам належить розглянути подання Генеральної прокуратури України від 21 грудня 1998 року про давання згоди на притягнення мене як народного депутата до кримінальної відповідальності та на мій арешт.

Навмисне не казатиму знову про те, що **ця так звана «справа Лазаренка» є не що інше, як політичне замовлення, яке виконує пан Генеральний прокурор за розпорядженням виконавчої влади.** Не перелічуватиму знову причини цієї авантюри влад, які в такий спосіб **намагаються послабити політичну опозицію.** Не хочу вдаватися до емоцій і знову казати про те, що в країні може запанувати тоталітарний режим, якщо юридично-правовий сваволі не буде дано відсіч.

Майже два роки моя сім'я перебуває під пресом звинувачень, які сипле на мою адресу державна машина. Мої діти бояться вмикати телевізор, щоб укотре не почути ту брехню про їхнього батька, що її так заповзято поширюють віддані владі засоби масової інформації. Мої близькі живуть на межі нервового зриву.

Хочу сказати тільки одне. **Я ні в чому не винен** і зможу, сподіваюся, це довести завтра, виступаючи у Верховній Раді, а коли треба буде — то в будь-якому суді, в тому числі Європейському суді з прав людини в Страсбурзі.

Але ви, мої колеги, добре знаєте, що не все, що лунає з парламентської трибуни, завжди легко сприймається на слух, і що не всі з розданих на розгляд того чи того питання документів стають зрозумілі після побіжного прочитання в сесійній залі. Ось чому я і хочу, щоб ви ознайомилися з моїми аргументами заздалегідь.

Цей лист написано після численних найсерйозніших консультацій з визначними українськими та зарубіжними юристами. І оскільки сьогодні практично кожна політична партія, практично кожна парламентська фракція і практично кожний депутат консультуються з досвідченими адвокатами і правознавцями, я прошу кожного з вас запропонувати своїм помічникам-юристам також вивчити цього листа і підготувати для вас суто юридичні висновки: чи є у Генеральної прокуратури України підстави для кримінального переслідування народного депутата Павла Лазаренка, чи для цього немає підстав.

Прекрасно розумію, що аж ніяк не весь нинішній депутатський корпус симпатизує мені, що, власне кажучи, цілком нормально. Але я переконаний, що більшість парламентаріїв, попри їх відданість тим чи тим політичним поглядам, попри їх відданість тим чи тим політичним лідерам, найбільше віддані торжеству правди.

Тому я прошу вас, вельмишановні колеги, відкинути емоції, забути про ті надто брехливі і надто кон'юнктурні виступи (в тому числі й високопоставлених чиновників із Генпрокуратури), в яких мене звинувачували у привласненні належних державі мільярдів доларів, у зв'язках з ЄСУ тощо. А виходити з того, що є порушена Генеральною прокуратурою кримінальна справа, в якій народного депутата Лазаренка звинувачено в п'яти епізодах.

Саме про ці епізоди, а також про саме подання Генпрокуратури про давання згоди на притягнення мене як народного депутата до кримінальної відповідальності та на мій арешт і поміркуймо.

Заздалегідь прошу вибачити, що інколи казатиму про себе в третій особі.

ПОДАННЯ ГЕНПРОКУРАТУРИ ЯК ТАКЕ

Коли Генеральна прокуратура України отримує матеріали про те, що якогось народного депутата підозрюють у скоєнні якогось злочину, вища наглядова інстанція має право цей матеріал узагальнити і надіслати подання до Верховної Ради. Після чого йде процедура, що ґрунтується на Регламенті Верховної Ради та на Законі України «Про статус народного депутата України». І саме на їх основі Генпрокурор вносить подання до парламенту.

Подання має бути обгрунтоване, вмотивоване і законне. Проте погляньте, що нині відбувається. Генпрокурор подав подання, але разом з ним не подав — **як того вимагає Регламент Верховної Ради** — жодного документа. З цього приводу Регламент каже, що коли Генпрокурор, подавши подання, не супроводив його доказами, то документи слід повернути. Повторюю, це — вимога Регламенту, а ні в якому разі не голови парламентського Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради.

Коли цей комітет постановив у зв'язку з цим повернути подання Генеральній прокуратурі, Генпрокурор публічно висловився в тому розумінні, що, відповідно до Кримінально-процесуального кодексу, він не може сьогодні представити документи ні Лазаренкові, ні народним депутатам, бо має право робити це тільки тоді, коли закінчено слідство і підслідний знайомиться з усіма матеріалами справи.

Але, по-перше, **це не відповідає дійсності,** бо Генпрокурор **сьогодні** звинувачує Лазаренка і **сьогодні** порушує питання про його арешт. А коли людину звинувачують і заарештовують, то незалежно від того, народний він депутат чи інша особа, йому відповідно до закону мають пред'явити ві документи, що є підставою для звинувачення та арешту.

У той же час стосовно народних депутатів, які мають статус недоторканності, діє не Кримінально-процесуальний кодекс, а вищезгадані Закон «Про статус народного депутата України» і Регламент Верховної Ради. А вони вимагають, щоб народному депутатові (стосовно якого Генпрокуратуру внесено подання) було представлено всі пов'язані з цим документи: щоб депутат міг дати пояснення. Інакше як же він дасть пояснення, коли не бачив документів?

Щодо самого подання як такого, то в ньому народного депутата Лазаренка звинувачують у чотирьох злочинах, які він начебто скоїв. Це — стаття **80-1** Кримінального кодексу України: **приховування валютної виручки.** Це —два злочини, передбачені статтею **86-1** Кримінального кодексу України: **розкрадання державного майна в особливо великих розмірах.** І ще — злочин, передбачений статтею **165 частина 2** Кримінального кодексу України: **зловживання службовим становищем.**

Крім того, Генеральна прокуратура робить загальний висновок про те, що Лазаренко, начебто, створив для розкрадання державного майна організовану злочинну групу, до якої входили: П. Кириченко (його колишній позаштатний радник, громадянин США), П. Шкудун (колишній начальник господарського управління Кабінету міністрів), І. Положенцев (також громадянин іншої країни, представник панамської фірми «GHP Comporation») і М. Агафонов, колишній керівник дніпропетровської фірми «Наукова», а нині народний депутат України.

ЕПІЗОД ПЕРШИЙ

Генеральна прокуратура України звинувачує мене в тому, що в січні 1993 року я відкрив банківський рахунок на території Польщі, коли перебував у Варшаві. І на цей рахунок у банку «American Bank in Poland» мені поклали 40 тисяч американських доларів.

Нагадаю, що ще з часів римського права діє загальний принцип: немає злочину — немає покарання. А тому треба передусім визначити, **чи була на той момент кримінальна заборона для громадян України на відкриття банківських рахунків за кордоном?**

Отож, статтю 80-1 Кримінального кодексу України було впроваджено в дію (тобто опубліковано) **16 лютого 1993 року.** Декрет Кабінету міністрів про систему валютного регулювання було опубліковано **6 березня 1993 року.** А варшавський рахунок, про який ішлося, було відкрито **13 січня 1993 року,** тобто до того, як такі дії було заборонено українським законодавством.

Гадаю, немає потреби нагадувати відому юридичну істину (зафіксовану в частині 3 статті 6 Кримінального кодексу України) про те, що **закон, який установлює покарання, не має зворотної сили.** Додам лише, що, оскільки не було кримінального злочину, передбаченого безпосередньо законом, отже, за нього немає й не може бути жодного покарання, а також пов'язаного з ним притягнення будь-якого громадянина України до кримінальної відповідальності.

Але — мало того. Вище зазначена стаття 80-1 Кримінального кодексу України не має нічого спільного з тим звинуваченням, яке висуває проти мене Генеральна прокуратура.

Поясню. В статті йдеться про заборону відкриття та використання за межами України валютних рахунків підприємствами, установами та організаціями без дозволу Національного банку України. І далі перелічено: підприємства, що діють на території України або за дорученням, суб'єкти підприємницької діяльності або громадяни, які постійно проживають на території України.

Що тут мається на увазі? Те, що наші підприємства працюють і мають валютну виручку, яка має прийти із-за кордону на територію України. Громадяни валютної виручки отримати не можуть, бо вони не є суб'єктами підприємницької діяльності. Закон забороняє нашим громадянам, посадовим особам підприємств, третім особам, суб'єктам підприємницької діяльності сприяти нашим суб'єктам підприємницької діяльності, щоб вони відкривали за кордоном рахунки, щоб на цих рахунках валютна виручка залишалася.

Проте в цій статті немає жодного слова про те, що громадянам України заборонено відкривати валютні рахунки за кордоном. Отож навіть сьогодні відповідно до декрету про валютне регулювання **український громадянин, який виїхав за кордон, на час перебування там може відкрити банківський рахунок.**

ЕПІЗОД ДРУГИЙ

Генеральна прокуратура України вважає, що 1993 року я, начебто, домовився з громадянином Швейцарської Конфедерації Вернером Метцем і дав йому доручення: відкрити в Швейцарії фірму і рахунок. Після чого, начебто, на цей рахунок я вніс 105 тисяч швейцарських франків — до статутного фонду фірми «LIP HANDEL AG». З чого вища наглядова інстанція України доходить висновку, що я скоїв злочин, передбачений вищезазначеною статтею 80-1 Кримінального кодексу України.

Передусім хотів би нагадати нашим доблесним правоохоронцям, що відповідно до статті 7 Кримінального кодексу України злочином є тільки те діяння, яке прямо передбачено Кримінальним кодексом. А щодо статті **80-1 КК України,** то в ній (як і в інших статтях) нічого не сказано про те, що громадянам нашої країни **заборонено відкривати фірми на території іноземних держав.** І було б дивно, якби Кримінальний кодекс України спробував би регулювати таке питання — адже на території іноземної держави діє іноземне законодавство, крім того, свобода дій громадянина України не може бути обмежена.

Так, декретом Кабінету міністрів справді заборонено вивозити майно за кордон без згоди НБУ. Але йдеться-бо там передусім про суб'єкти підприємницької діяльності, а не про громадян України як таких.

І все-таки Генеральна прокуратура України на 12 із 17 аркушах свого подання вперто описує роботу цієї швейцарської фірми «LIP HANDEL AG», немов намагаючись переконати і народних обранців, і громадян України: дивіться, мовляв, які гроші були в обігу у цієї фірми!

Проте вся заковика полягає в тому, що Лазаренко не відкривав у Швейцарії фірму «LIP HANDEL AG» (хоча, повторюю, і відкривши її, ні в чому не порушив би законодавства України)! Бо якщо в Швейцарії відкрито фірму, то за законодавством цієї країни вона мусить мати свій рахунок. Рахунок — знову-таки згідно зі швейцарськими законами — відкриває адміністратор фірми або керівник фірми.

Адміністратором цієї швейцарської фірми «LIP HANDEL AG» було призначено якогось там Вернера Метца. А сама фірма була доміцільною компанією (на кшталт офшорної). Тобто її було зареєстровано в Швейцарії, вона мала одного із швейцарських засновників, і її акції випустили на пред'явника. При цьому фірма не працювала на території Швейцарії, а за її межами: у зв'язку з чим і платила невеликі податки.

Коли у Швейцарії відкривається така фірма, то її реєстратором може стати швейцарський громадянин — там такий бізнес процвітає. Є цілі фірми, які в цьому плані працюють з десятками замовників і непогано заробляють: вони ведуть рахунки, керують діяльністю "підшефних" фірм. Але при цьому акціонери фірми, відповідно до статуту, мають обрати керівника —вищезгаданого пана Метца, приміром — і укласти з ним якусь угоду.

Отож якихось документів про те, що Лазаренко засновував і реєстрував у Швейцарії фірму «LIP HANDEL AG», відкривав її рахунок, призначав пана Метца її розпорядником або адміністратором, **у Генеральної прокуратури України немає** (бо їх немає і в природі, оскільки я не є власником вищезазначеної фірми). Єдиний документ, що має наша Генпрокуратура, — це так званий ідентифікаційний формуляр власника економічних прав. Це — банківський документ, в якому вказано, хто є власником фінансових коштів фірми.

Та вся річ у тім, що цей формуляр підписує той адміністратор, який і контактує з банком. Він може до нього записати як власника фірми будь-яку особу, що й зробив пан Метц, написавши моє прізвище. Проте внизу, під самим фінансовим документом, стоїть той підпис, який і потрібний банкові. І це — **підпис пана Метца, а зовсім не мій.**

Вернер Метц стверджує, що Лазаренко керував фірмою «LIP HANDEL AG» і розпоряджався її грошима. Але тоді постає ще одне запитання: може, десь є доручення Лазаренка, видане Вернерові Метцу на здійснення ним його функціональних обов'язків у фірмі? Ні, **немає й такого документа.** Мало того, згідно зі статутом фірми «LIP HANDEL AG» там мали проводити загальні збори —їх мав скликати пан Метц і надсилати запрошення засновникам. Але **немає й паперів, які свідчили б: пан Метц запрошував Лазаренка на збори товариства акціонерів.** Та й протоколів таких зборів, які засвідчили б у них мою участь, **немає й бути не може!**

Додам, що пан Вернер Метц — аж ніяк не дилетант у своєму бізнесі. Він спеціалізується на створенні таких, як «LIP HANDEL AG», фірм. З аналогічними фірмами пан Метц має договори між засновниками фірм на право від їх імені здійснювати обумовлені юридичні дії для таких фірм. Єдина фірма, з якою в нього жодних документів не було, здогадуєтеся, яка? Правильно: саме "LIP HANDEL AG", **«авторство» якої пан Метц приписав Лазаренкові.**

Тепер про швейцарські суми. Генеральна прокуратура начебто (підкреслюю, **начебто) має документ,** що є поясненням Вернера Метца, в якому він указав, що власником коштів фірми "LIP HANDEL AG" є Лазаренко і що він вніс до банку "UBS" 105 тисяч швейцарських франків під час створення фірми. Цю інформацію підтвердила ще одна людина — якийсь швейцарський банкір.

А проте багато хто з вас, шановні колеги, знає, що законодавства європейських держав в останні роки дуже жорстко ставляться до джерела походження грошових коштів. Кладучи на свій власний рахунок великі суми (а 105 тисяч швейцарських франків — досить велика сума), вкладник має підтвердити, що ці гроші не «брудні», що він заробив їх законно. Те саме — коли вони надходять на рахунок вкладника. Крім того, якщо людина прийшла класти в банк гроші, вона має показати свої документи, розписатися, оформити, як і в наших банках, прибутковий ордер тощо.

Отже, у вищезгаданому швейцарському банку, куди я, начебто, поклав 105 тисяч франків, має зберігатися прибутковий ордер, де буде вказано, що справді банк "UBS" прийняв у Павла Лазаренка ось таку суму грошей відповідно до ось таких документів, при цьому на документі мають бути паспортні дані вкладника та його підпис.

Отож у кримінальній справі Генеральної прокуратури України такого ордера немає.

Генпрокуратури України: міфи та реальність

Я вважаю, що насправді в Швейцарії він є. Проте там стоїть підпис іншої особи.

Утім, загадку цю невдовзі буде розгадано. У швейцарських слідчих органів є цей документ, де стоїть підпис особи, яка внесла гроші. Швейцарське правосуддя прийняло рішення ознайомити мене з цим документом. Після чого, хочу вас запевнити, **весь епізод Генеральної прокуратури України зі швейцарською фірмою «імені Лазаренка» та з його швейцарським банківським рахунком також «його імені» розпадеться, як картковий будиночок. Бо справжнього власника рахунку буде знайдено!**

Додам до цього: якщо далебі не всі громадяни України знають, що законодавство нашої країни не забороняє нашим громадянам відкривати за кордоном фірми, то люди в прокурорських погонах мають це знати. І все-таки вони вдавали, що це (якби в Швейцарії справді була фірма, зареєстрована на ім'я Лазаренка) —найтяжчий злочин!

ЕПІЗОД ТРЕТІЙ

Генеральна прокуратура звинувачує мене відповідно до статті 86-1 Кримінального кодексу України в розкраданні державних валютних коштів в особливо великих розмірах. А саме: йдеться про розкрадання, що начебто мало місце, разом з колишнім директором фірми «Наукова», а нині народним депутатом України Миколою Агафоновим, грошей цієї фірми. Називається сума в 1 мільйон 205 тисяч американських доларів. Ці кошти, начебто, було перераховано на рахунок швейцарської фірми «LIP HANDEL AG», **до якої, повторюю, мою причетність документально не підтверджено.**

І все-таки уявімо собі, що ця фірма все ж належала мені — що, знову-таки, як я вже сказав, **не суперечило б українському законодавству.** Якби я був власником фірми, то й за українським законодавством, і відповідно до законодавства більшості європейських країн (у тому числі Швейцарії, Німеччини та ін.) засновник фірми як особа фізична не несе відповідальності за особу юридичну. Кожна особа несе відповідальність за свої власні дії.

Акціонер є лише учасником акціонерного товариства —він отримує дивіденди, і коли товариство, приміром, ліквідується, отримує, відповідно, доходи. Або він несе відповідальність своєю часткою в цьому товаристві. Але більше, підкреслюю, **жодної іншої відповідальності за діяльність акціонерного товариства особа фізична не несе.**

Отже, всі операції, що їх здійснює особа юридична (і за законодавством України, і за законодавством Німеччини, і за законодавством Швейцарії), вона укладає в рамках своєї дієздатності або в рамках свого громадянського правового статусу. Тому якщо навіть вважати, що всі вищеназвані кошти від фірми «Наукова» за кордоном і було перераховано на рахунок швейцарської фірми «LIP HANDEL AG», то ніде ж бо не сказано, що ці гроші було перераховано для Лазаренка. **Таких доказів Генпрокуратура України не представила.**

Однак прошу зрозуміти мене правильно: я описав ситуативне завдання, умовою якого було б моє володіння швейцарською фірмою «LIP HANDEL AG». Але, як я вже сказав, у Генпрокуратури немає жодних доказів, що це — моя фірма. Тому дивним видається твердження Генпрокуратури України, що ці кошти, мовляв, було вкрадено Лазаренком. Ще раз підкреслю: **оскільки Лазаренко не має стосунку до швейцарської фірми, то він не може відповідати за її діяльність.**

До речі, як мені відомо, угоду між фірмою «Наукова» і фірмою «LIP HANDEL AG» **не визнано недійсною ні швейцарським законодавством, ні законодавством Угорщини** (звідки й перераховувалися гроші). Тому стверджувати, що хтось щось украв, з юридичної точки зору принаймні, некоректно. Втім, мабуть, про подробиці цієї угоди треба казати не мені, а колишньому керівникові фірми «Наукова» панові Агафонову.

А щодо нашої з ним змови про викрадення 1 мільйона 205 тисяч доларів, як стверджує Генпрокуратура, то якщо в змові звинувачують мене, отже, **аналогічне звинувачення має бути висунуто і проти пана Агафонова.** Проте якщо заглянути до подання Генпрокуратури до парламенту з питання зняття депутатської недоторканності з Миколи Агафонова, то нескладно побачити, що йому 1 мільйон 205 тисяч доларів не ставлять за провину і до відповідальності за цим пунктом його не притягують.

Таким чином, твердження про спільне розкрадання тандемом Лазаренко—Агафонов може залишитися тільки на совісті самої Генеральної прокуратури України. Мало того, у звинуваченні, пред'явленому панові Агафонову, в якому перелічено всі інкриміновані йому суми грошей, цифри 1 мільйон 205 тисяч доларів США і геть немає. Пояснень Генпрокуратури про те, звідки взялася ця цифра, також немає.

Отже, я хочу підбити попередні підсумки. Вас, народних депутатів, Генеральна прокуратура весь час намагається втягнути у такий, як то кажуть, «розбір польотів»: щоб Лазаренко дав пояснення про те, як працювали гроші у фірми «LIP HANDEL AG».

Повторюю у зв'язку з цим: я не створював вищезваної швейцарської фірми (хоча сам факт створення такої не є кримінальним злочином), і діяльність цієї фірми не мала жодного стосунку до моєї діяльності. І, отже, хоч би що, з точки зору Генпрокуратури України, було погано за швейцарською фірмою «LIP HANDEL AG», **притягувати за це мене до кримінальної відповідальності незаконно.**

ЕПІЗОД ЧЕТВЕРТИЙ

Тепер повернімося зі Швейцарії до України й поговоримо про придбання збірних дачних будинків-котеджів для потреб Кабінету міністрів України.

Генеральна прокуратура звинувачує мене в тому, що коли я був прем'єр-міністром України, господарське управління Кабміну придбало через панамську фірму «GHP Corporation» 6 збірних будинків-котеджів на 12 квартир (кожна — з повним меблюванням, електричними побутовими приладами, телевізорами, сантехнікою тощо) для відпочинку вищих посадових осіб уряду. Контракт підписав тодішній начальник господарського управління Кабінету міністрів України. Що, за підрахунками Генеральної прокуратури, начебто завдало державі збитків на суму 891 тисяча 237 доларів США.

Ви знаєте, що сьогодні немає закону про Кабінет міністрів України, і обов'язки прем'єр-міністра лише побіжно зафіксовано в Конституції. А тому прем'єр-міністр в Україні загалом відповідає за діяльність всієї виконавчої влади, бо вищим органом виконавчої влади є Кабінет міністрів.

І все-таки **де-юре я до цієї операції з придбання 6 збірних будинків-котеджів на 12 квартир узагалі не мав жодного стосунку. Принаймні Генеральна прокуратура підтверджень моєї прямої чи непрямої участі в ній не має.**

То що відбулося насправді? Господарське управління Кабміну уклало договір з панамською фірмою на поставку збірних будинків-котеджів. Зарубіжна фірма виконала свої зобов'язання, будинки було доставлено в Україну. Тобто було здійснено цілком нормальну комерційну оборудку.

До речі, у той самий час практично такі самі збірні будинки-котеджі, обладнані зсередини, було придбано за розпорядженням тодішнього міністра Кабінету міністрів Валерія Пустовойтенка (і жодних претензій з приводу цієї закупівлі правоохоронні органи чомусь не мають).

Гадаю, багато хто з вас знає: прем'єр-міністр підписує акти, або розпорядження, або постанови Кабінету міністрів. До того ж сьогодні є практика так званих доручень: він дає письмове доручення. Якби Генпрокуратура пред'явила хоча б один з таких документів, вона мала б певні підстави гадати, що Лазаренко хоч якось пов'язаний з вищезгаданою оборудкою з придбання 6 збірних будинків-котеджів. Або що він принаймні знав про неї. **Однак Генпрокуратура таких документів не пред'явила.**

Крім того, **коли йдеться про крадіжку, то має бути якийсь інтерес. Генпрокуратура не має жодних доказів якогось інтересу Лазаренка до придбання вищезгаданих будинків.** Є, втім, у справі є показання Анатолія Мінченка — нині він керівник Держкомрезерву. Пан Мінченко твердить, начебто я йому телефонував і звелів проконвертувати кошти на закупівлю 6 збірних будинків-котеджів.

Скажу відверто. Я телефонував за часів свого прем'єрства Анатолію Мінченку десь 10—15 разів на день. І під час якоїсь розмови теоретично могла виникнути й тема, пов'язана з конвертуванням грошей. Та нічого такого я не пам'ятаю, а письмових розпоряджень з цього приводу нікому ніколи не давав. До того ж за всієї моєї поваги до Анатолія Мінченка слід зважити, що й нині він працює в органах виконавчої влади, а саме ця влада намагається нині розправитися зі мною.

Ще один аргумент Генпрокуратури — нібито Лазаренко дав письмову вказівку тодішньому міністрові фінансів В. Короневському і керівникові Держказначейства виділити кошти на оплату кредиторської заборгованості господарського управління Кабінету міністрів за 1996 рік. Справді, у справі є лист від колишнього начальника цього управління П. Шкудуна, написаний у січні 1997 року, — про потребу погашення кредиторської заборгованості. Та заборгованість ця не має ані найменшого стосунку до придбаних будинків-котеджів —їх закупівля відбулася 1996 року! І коли раптом вищезгаданий лист, який не має жодного стосунку до цієї справи, стає доказом, це видається і смішним, і не смішним.

Уточню ще раз: жодних документів, які свідчать про причетність Лазаренка до цієї оборудки, Генпрокуратура не надає. Всі свої звинувачення вона будує тільки на припущеннях.

ЕПІЗОД П'ЯТИЙ

Генеральна прокуратура звинувачує мене за статтею 165, частина 2 Кримінального кодексу України —зловживання службовим становищем, тобто вчинення дій з особистих інтересів усупереч інтересам служби, які мали тяжкі наслідки.

Йдеться про те, що коли я переїхав до Києва після призначення першим віце-прем'єром і оселився в готелі «Національний», то через відсутність квартири мені було запропоновано державну дачу в Пущі-Водиці. Вона була вкрай занедбана, протягом двох років там ніхто не жив.

Звичайно, я відмовився, однак нічого іншого мені надати не могли. Тоді кабмінівські господарники запропонували мені самому відремонтувати цю, наголошу, державну дачу (що я і зробив), а впорядкування прилеглої до неї території, на якій було і озеро, пообіцяли взяти на себе. І я, повірте, навіть не знав, що голова Держкомводгоспу України В. Хорев включив до плану будівництва на 1996 рік також роботи з облаштування озера на прилеглій території державного дачного будиночка в Пущі-Водиці. На що було витрачено 964.400 гривень.

Генпрокуратура гадає, що то Лазаренко розпорядився провести всі вищевказані роботи. Однак розберімося. Як я вже казав, кожний керівник Кабінету міністрів діє в межах своїх повноважень. На той час була й постанова Кабміну про розподіл функціональних обов'язків. Так от, **у віданні першого віце-прем'єра Лазаренка Держкомводгосп не перебував** —він був підпорядкований віце-прем'єр-міністру України панові Саблуку. І в цьому зв'язку жодних прямих вказівок Лазаренко не міг давати панові Хореву. Знову ж таки **жодних письмових документів з цього приводу у розпорядженні Генеральної прокуратури немає.**

Наголошу також, що самого пана Хорева за виконані Держкомводгоспом вищезгадані роботи до кримінальної відповідальності не притягують — адже весь перелік цих робіт було включено в план, на них було заплановано кошти з держбюджету. Тобто де-юре кошти було використано за цільовим призначенням. І дії пана Хорева не є незаконними.

Тепер кілька слів — про «тяжкі наслідки», які, на думку Генпрокуратури, настали внаслідок очищення озера на держдачі в Пущі-Водиці. Аргумент вищої наглядової інстанції такий: от якби ці гроші було спрямовано не туди, а на річки в Закарпатті, то, можливо, удалося б уникнути таких тяжких наслідків повені.

Скажу з цього приводу тільки одне. Перехідні положення Конституції України залишили за прокуратурою право продовжувати загальний нагляд за законністю діяльності різних міністерств і відомств. Але такий нагляд сам по собі означає, що прокурор перевіряє: законно чи незаконно діє та чи інша наділена владою особа. Оскільки в даному разі Генпрокуратура говорить не про законність дій Лазаренка або Хорева (а доказів того, що хтось із них у цьому епізоді порушив закон, слідство не має), але — **про доцільність,** то хотів би нагадати ось що. Доцільність — то поняття з категорії управлінської діяльності. До того ж прошу зважити також і на **сумнівність причинно-наслідкового зв'язку, викладеного з даного питання Генеральною прокуратурою.**

Додам до цього, що, бувши прем'єр-міністром, я виділив з позабюджетних коштів близько 12 мільйонів гривень на будівництво нового корпусу Генеральної прокуратури —на листі з цього приводу є моя пряма вказівка. Але за це до відповідальності мене чомусь ніхто не притягує. Але ж скільки річок на ці кошти можна було б впорядкувати...

Загальні висновки щодо загальних висновків Генпрокуратури

І останнє. Про те, що, на думку Генпрокуратури, Лазаренко створив організовану злочинну групу у складі П. Кириченка, М. Агафонова, І. Положенцева і П. Шкудуна. Жодних конкретних доказів з цього приводу вища наглядова інстанція України також не має.

Загалом з усіх фактів, викладених у поданні Генпрокуратури до Верховної Ради, нема жодних юридичних підстав для притягнення до кримінальної відповідальності Лазаренка: цей документ, по-перше, необгрунтований; по-друге, не відповідає законові і, по-третє, не мотивований.

Хотів би окремо зупинитися і на такому факті. Генпрокурор стверджує, що документи стосовно Лазаренка секретні навіть для народних депутатів, що їх розголошення може мати тяжкі наслідки. І тому він забороняє усім читати ці документи. Водночас у пресі протягом ось уже року беззаборонно публікують оті так звані документи — то у проурядовій газеті «Україна молода», то в проурядовій газеті «Факты и комментарии».

ЗАМІСТЬ ПІСЛЯМОВИ

Отож, вельмишановні колеги, народні депутати! Якщо викладені мною міркування ви прочитали неупереджено, не так як політики, що обстоюють у Верховній Раді ті чи інші інтереси, а як люди, які щиро бажають розібратися, чи винний Лазаренко у тих злочинах, у яких його звинувачує Генеральна прокуратура України, чи не винний, сподіваюся, ви зробите відповідні висновки.

А я можу сказати лише одне. **Генеральна прокуратура України, як ви переконалися, не має жодного документального доказу, який підтверджував би хоча б одне звинувачення з висунутих нею проти мене.**

І коли в цьому безчесному дійстві, розіграному Генеральною прокуратурою на політичне замовлення української влади, переможе саме Генеральна прокуратура і українська влада, багатьом з тих, які проголосують за таке несправедливе рішення, буде потім дуже соромно. Соромно за те, що вони взяли участь у політичній розправі над своїм колегою по депутатському корпусу, **якого влада переслідує головним чином через те, що він належить до політичної опозиції.**

Як сьогодні соромно багатьом з тих, хто свого часу голосував за позбавлення депутатської недоторканності Степана Хмари (до речі, прокуратуру країни тоді очолював нинішній український Генпрокурор), внаслідок чого того було кинуто у в'язничну катівню, хто підніс руку за зняття депутатського імунітету з Юхима Звягільського, через що колишньому в. о. прем'єр-міністра України довелося протягом тривалого часу переховуватися за кордоном.

І коли Верховна Рада не зуміє протистояти хвилі державно-правової сваволі, переконаний: до створення в Україні позасудових «трійок», коли сам прем'єр-міністр, Генпрокурор і, приміром, міністр внутрішніх справ вирішуватимуть, хто винний, а хто ні, і визначатимуть ступінь цієї вини і міру покарання за неї — буквально один крок.

(Опубліковано за рахунок квоти фракції «Громада»).

Справа про шістнадцять мільйонів, суд…

А сталося це так. Погожого дня 1 березня 1997 року до пристані № 1 нафторайону Одеського порту став під завантаження танкер мальтійської судноплавної компанії — «Афініан Фейс». Він повинен був прийняти майже 60 тисяч тонн сирої нафти і одночасно скинути понад 20 тисяч тонн баласту. Під вечір судно було забоновано. А вранці, 2 березня, на танкер почали подавати нафту. Та вже опівдні подачу призупинили — від судна по морю поплила нафта! На місце пригоди прибула група спеціалістів держінспекції охорони Чорного моря Мінекобезпеки України. Вивчивши ситуацію на зовнішньому рейді, в районі берегової лінії та в акваторії порту, державні інспектори дійшли висновку: джерело забруднення — танкер «Афініан Фейс».

Не заперечував цього і капітан іноземного судна, який підтвердив, що в баластових насосах танкера виявлено нафту. Таке трапляється тоді, коли труба танків, що проходить по зоні ізольованого баласту, дає тріщину і починає протікати. Акт водолазного обстеження також підтвердив: глибинні кінгстони баластової системи забруднено нафтопродуктами. Вони і були місцем виходу нафти з танкера — шлейф плями зайняв площу майже 4 квадратних кілометри, смуга нафтопродукту сягала висоти понад 10 сантиметрів, у морі, як підрахували спеціалісти, було скинуто майже 50 тонн сирої нафти!

Потрібно зазначити, що у складі Одеського регіону — 3 порти, нафтогавань, нафтопереробний завод, 2 судноремонтних заводи, термінали з перевантаження сірки, Припортовий завод і багато великих промислових підприємств, які забруднюють морське середовище. Це обумовлює тяжку екологічну обстановку, згубно впливає на здоров'я мешканців. Одеса займає перше місце в країні за кількістю онкологічних захворювань, місто втрачає своє значення як курортно-рекреаційний центр України, більшість пляжів регіону систематично закриваються через забруднення прибережних вод.

І на цьому фоні викид у море майже 50 тонн сирої нафти водночас — випадок безпрецедентний! Такої надзвичайної пригоди в Одесі ще не було: нафта частково осіла на дно моря і завдала непоправної шкоди нерестилищам риби та мідій. Легкі фракції, розчинившись у воді, отруїли середовище морської фауни. Значна кількість нафтопродукту потрапила на пляжі, забрудивши траверси і пісок, замазутивши пристані і корпуси суден. Нафтозабруднення розповсюдилося по акваторії Одеського судноремонтного заводу «Україна». В районі Одеського морського торгового порту концентрація розчиненого у воді нафтопродукту перевищила гранично допустимі норми в 487 разів!!!

А Україна, як відомо, є стороною Міжнародної конвенції із захисту Чорного моря від забруднення (конвенцію ратифіковано Верховною Радою України 4 лютого 1994 року). Стаття 16 цієї конвенції, зокрема, передбачає, що кожна договірна сторона самостійно приймає норми і правила щодо відповідальності порушників за шкоду, заподіяну водному середовищу Чорного моря в районах, над якими вона, відповідно до міжнародного права, здійснює свій суверенітет, суверенітет права чи юрисдикцію. Сторони забезпечують, щоб у їхніх правових системах була передбачена можливість оперативного одержання належної компенсації або іншого відшкодування втрат, заподіяних забрудненням середовищу Чорного моря фізичними або юридичними особами, які перебувають під їхньою юрисдикцією.

А чи готова Україна у правовому відношенні стати на прю, захищаючи водні простори Чорного моря, які знаходяться під її юрисдикцією? Відповімо ствердно. Відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього середовища», шкода, заподіяна внаслідок порушення природоохоронного законодавства, підлягає компенсації в повному обсязі без застосування норм зниження розміру стягнення і незалежно від плати за забруднення та погіршення якості природних ресурсів.

Іншим природоохоронним актом, який регулює стосунки між забруднювачами та державою, є Кодекс торгового мореплавства України. І, врешті-решт, безпосередніми нормативними актами, відповідно до вимог міжнародного права, є Постанова Кабінету міністрів України від 3 липня 1995 року № 484, якою затверджено такси для обчислення розміру відшкодування збитків, заподіяних забруднювачами територіальним і внутрішнім морським водам держави, Положення та методика зі змінами і доповненнями, затверджені наказом Мінекобезпеки № 116 від 26 жовтня та зареєстровані, як і належить, Мін'юстом України 21 грудня 1995 року за № 477/1013.

Вказані нормативні акти встановлюють єдиний порядок обчислення розміру відшкодування і стягнення збитків, заподіяних і вітчизняними, і іноземними забруднювачами територіальним і внутрішнім морським водам України. Крім того, вказаними природоохоронними актами під час вирішення судових справ, пов'язаних з компенсацією збитків, спричинених забрудненням морського середовища, приписує користуватися і Постанови пленуму Верховного суду України № 11 від 1 листопада 1996 року. І потрібно зазначити: з моменту затвердження названих нормативних актів лише держінспекцією охорони Чорного моря Мінекобезпеки України було нараховано і стягнуто з іноземних забруднювачів кошти у більш як 300 випадках.

Як бачимо, на момент нафторозливу з танкера «Афініан Фейс» наші природоохоронники у правовому відношенні були озброєні, як кажуть, до зубів і розрахована за чинними нормативними актами сума збитків від нафтозабруднення мальтійським судном становила понад 16 млн. доларів США. 6 березня 1997 року Чорноморська транспортна прокуратура звернулася до Жовтневого райсуду Одеси з позовом в інтересах держінспекції охорони Чорного моря, Одеського морського торгового порту та Одеського судноремонтного заводу «Україна» до мальтійської судноплавної компанії «Афініан Фейс Шіппінг Лімітед» про стягнення зазначених збитків. Танкер «Афініан Фейс», як і належить у таких випадках, рішенням суду у рахунок забезпечення позовів було заарештовано.

Але тут блискавично швидко, як нафтобруд на Чорному морі, на поверхні описаної пригоди у повний зріст постали відомі київські юристи Л. Губерська та М. Кисілєвич. Підрядившись у ролі представників та адвокатів захищати інтереси мальтійських правопорушників, вказані особи досягли вражаючих успіхів.

Л. Губерська попросила головного державного інспектора України з охорони навколишнього середовища В. Васильченка зустрітися і поговорити з мальтійської проблеми віч-на-віч. А коли прийшла, то зрозуміла: такої розмови не вийде — в кабінеті сиділи і розробники відповідних нормативних документів щодо забруднення вод, і «зубри» Головної державної екологічної інспекції. Але, незважаючи на пікантну ситуацію, Лариса Павлівна переорієнтувалась і почала «наїжджати» на головного держінспектора з «державницьких» позицій. Мовляв, не віддамо на поталу Україну, не допустимо, щоб її паплюжила міжнародна спільнота за те, що вона порушує нормативні природоохоронні акти та нараховує такі астрономічні штрафи. І запропонувала переглянути методику розрахунку розмірів відшкодування збитків з метою зниження ціни позову до мальтійських забруднювачів. Ларисі Павлівні намагалися довести, що Україна не порушує, а, навпаки, дотримується міжнародних природоохоронних документів.

Не досягнувши мети за першою розмовою, Лариса Павлівна зустрілася з головним держінспектором вдруге і запропонувала йому підписати мирову угоду. Але головний на «мирову» не "клюнув". Та це Л. Губерську не зупинило. І вона, мабуть, продовжила втілювати «мирову» в інших місцях. Бо чому б це, скажімо, Жовтневий райсуд Одеси за клопотанням Л. Губерської відлупцював сам себе, замінивши свою законну ухвалу від 5 березня про арешт судна-правопорушника на іншу — від 8 квітня того самого 1997 року про звільнення його з-під арешту ще до винесення рішення про відшкодування збитків, і відпустив судно прямувати своїм курсом. Не давши позивачам змоги оскаржити цю ухвалу.

Мабуть, «метод захисту» інтерес Мальти, запропонований Л. Губерською, припав до вподоби не тільки Жовтневому райсуду, а й Одеському облсуду в особі його голови А. Луняченка та судді Г. Погорілової, а також Печерському райсуду Києва в особі його голови М. Замковенка та Мін'юсту України в особі в. о. міністра В. Головача та заступника міністра Б. Стичинського і, навіть, «государеву оку» в особі заступника Генерального прокурора України О. Колінько. Бо всі вони прийняли рішення на користь іноземного правопорушника.

А справа, як виявилося, надзвичайно проста. Згідно з таксами, затвердженими Кабміном, шкода, заподіяна від кожного кілограма нафти, скинутої у морські води України, становить 329 доларів США. З танкера «Афініан Фейс» у Чорне море поблизу Одеси водночас скинуто 49500 кг нафти. Свою провину капітан мальтійського судна визнав. Отже, помноживши 49500 на 329, одержимо в скарбниці держави 16 285 500 американських доларів. Саме таку суму повинна була сплатити Україні мальтійська судноплавна компанія за шкоду, заподіяну внаслідок забруднення Чорного моря в районі Одеси.

Як досвідчений колишній суддя, Л. Губерська збагнула: перша судова інстанція змушена буде винести законне рішення. І затіяла 6-місячну судову тяганину, а паралельно для захисту мальтійських правопорушників шукала «виходи» на керівників високих судово-прокурорських і державних інстанцій. І знайшла.

Першим трапився голова Одеського облсуду А. Луняченко.

Розробивши тактику захисту мальтійських правопорушників, Л. Губерська замахнулася на зміну... міжнародних та національних природоохоронних законів! І це їй безперешкодно вдалося.

Ще до винесення рішення Жовтневим райсудом про стягнення збитків з мальтійської судноплавної компанії Л. Губерська протоптала дорогу і до Мін'юсту. І вже 30 липня 1997 року за підписом в. о. міністра юстиції В. Головача до Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України за № 61-90-1603 полетіла перша пробна «куля», у якій високий чиновник, зумисне приховавши прізвища ходаків, пише: «До Міністерства юстиції України звернулися громадяни щодо невідповідності Положення та методики Мінекобезпеки про порядок обчислення і відшкодування збитків, заподіяних державі внаслідок порушення законодавства про охорону і використання водних ресурсів... окремим актам чинного законодавства...». І він, як і Л. Губерська, пропонує переглянути їх, «вирішити питання щодо доцільності внесення до них відповідних змін... і подати їх на державну реєстрацію у встановленому законом порядку». При цьому В. Головач «забув», що означені акти Мін'юст у встановленому законом порядку 21 грудня 1995 року за № 477/1013 вже зареєстрував.

На вказані вимоги в. о. міністра юстиції Міністерство охорони навколишнього природного середовища і ядерної безпеки України терпляче відповіло обґрунтованою відмовою.

А 8 серпня 1997 року Жовтневий райсуд Одеси, спираючись на діючу методику, Положення Мінекобезпеки і чинні такси, виніс законне рішення про стягнення збитків з мальтійської судноплавної компанії за шкоду, заподіяну Україні внаслідок забруднення Чорного моря, у розмірі 16,3 млн. доларів США і майже 5 млн. американських доларів за ліквідацію забруднення.

Бій, отже, розпочався. Тепер уже Л. Губерська на передній край виставила «важку артилерію» в особі заступника Генерального прокурора України О. Колінько. Остання вже 18 серпня 1997 року за № 31-114 «вистрілила» в Мінекобезпеки «Протестом на зміни і доповнення до методики розрахунку розмірів відшкодування збитків», бо вони, бачте, «є грубим порушенням принципу рівності перед законом, закріпленому в ст. 13 Конституції України та оговореному в ст. 28 Закону України «Про підприємства в Україні», яким держава забезпечує підприємствам рівні правові та економічні умови господарювання».

Дозвольте, шановна Ольго Михайлівно, з вами не погодитись. І пояснити: посилання в даному разі на Конституцію і означений закон України про відмінність у відповідальності за порушення природоохоронних актів між суб'єктами права власності і господарювання — неприпустимі! Бо вказані закони на мальтійську судноплавну компанію «Афініан Фейс Шіппінг Лімітед» не поширюються, адже вона не є суб'єктом права власності природних ресурсів України (таке право засвідчується спеціальною ліцензією)! І мальтійські забруднювачі, відповідно до вимог Міжнародної конвенції із захисту Чорного моря від забруднення та Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», повинні були дотримуватись їх неухильно. Це, по-перше.

А, по-друге, то чому ви, Ольго Михайлівно, про «грубе порушення принципу рівності перед законом» мовчали протягом двох минулих років, коли Україна за вказаною методикою стягувала кошти внаслідок розгляду сотень позовів за забруднення моря з інших іноземних судновласників?!..

Та 28 серпня 1997 року головний державний інспектор України з охорони навколишнього середовища В. Васильченко аргументовано відбив і «постріл» Генпрокуратури. Ольга Михайлівна через два дні, тобто 2 вересня 1997 року, за № 31-116 знову, перекручуючи зміст і порядок застосування ст. 8 і 13 Конституції України, вдруге «вистрілює» в Мінекобезпеки. І, «забувши» про те, що вона поки що не Генеральний прокурор, а лише його заступник, вимагає, щоб відповідь була тільки за особистим підписом міністра, бо головний держінспектор і заступник міністра, бачте, «неуповноважена на те посадова особа»!

Того самого дня, тобто 2 вересня 1997 року, міністр охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України Ю. Костенко, відстоюючи законність та інтереси держави, аргументовано відмовив Ользі Михайлівні в її домаганнях удруге.

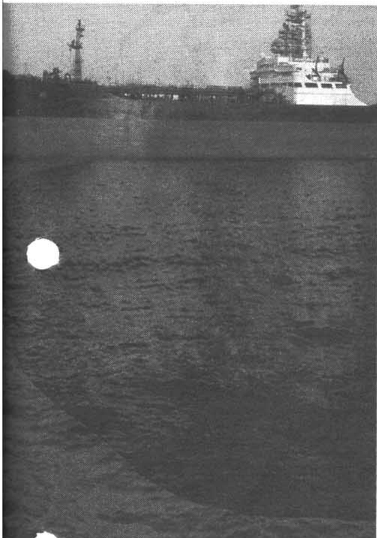
Та не такий Ольга Михайлівна прокурор, щоб зупинятися на півдорозі. 12 вересня 1997 року за одним і тим же № 31-23861-97 надсилає протест у Мін'юст України з вимогою виключити з державного реєстру наказ Мінекобезпеки від 26 жовтня 1995 року № 116, яким, як уже зазначалося, затверджено зміни і доповнення до вищезгаданої методики. І подає також заяву до Печерського райсуду Києва про визнання означених змін і доповнення незаконними.

Тобто фактично йдеться про зміну Міжнародної конвенції із захисту Чорного моря та Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», на виконання яких і було видано Постанову Кабінету міністрів України № 484 від 3 липня 1995 року і зазначені зміни та доповнення до методики, розроблені і затверджені наказом Мінекобезпеки.

Голова Печерського райсуду М. Замковенко, попри міжнародні природоохоронні акти, Конституцію, національні закони і Постанову пленуму Верховного суду України № 11 від 1 листопада 1996 року, своїм рішенням від 25 вересня 1997 року не тільки визнав незаконними зміни та доповнення до методики, як цього і хотіла Ольга Михайлівна, а й від свого імені розширив вимоги її заяви і визнав незаконним і скасував наказ Мінекобезпеки, яким затверджено зміни та доповнення до методики. При цьому визнав його незаконним... з дня видання, тобто з 26 жовтня 1995 року! Ось тут якраз і «зарита собака», яку ми трохи нижче «відриємо». А нині скажемо, що заступник міністра юстиції Б. Стичинський, не дочекавшися 10-денного терміну, поки рішення Печерського райсуду набере законної сили, того ж 25 вересня 1997 року виключив «спірний» наказ з державного реєстру! А це означає, що понад 300 іноземних судновласників, з яких за скасованим природоохоронним актом уже стягнуто компенсацію за шкоду, заподіяну внаслідок забруднення моря, мають право вимагати від України свої мільйони доларів назад. Оце втнули у Печерському райсуді!

«Государєво око» захищає іноземного правопорушника

*у якій взяли активну участь заступник
неральнoго прокурора Україна О. Колінько,
Печерського райсуду Києва М. Замковенко,
голова Одеського облсуду А. Луняченко
та суддя цього суду Г. Погорілова*

«від... мо собаку».
мковенко своїм рі-
нав незаконними ли-
доповнення до мето-
го хотіла Ольга Ми-
... ц... жна було б
як ... овлення, на
ника Генпрокурора
конності. От і все. І
ечерського райсуду
жна було б «приту-
вали Одеського об-
еншення суми збит-
их мальтійцями.
ачі Л. Губерської, як
чали, вся прокурор-
ька тяганина була
диного: відірвати від
Мальти солідну су-
я Одеського облсуду
справах під голову-
Погорілової, пору-
постанови пленуму
суду України № 8 від
985 р... з наступни-
«Пр... рактику роз-
України цивільних
ційному порядку» та
ЦПК України, з до-
заного рішення Пе-
йсуду Києва зробила
доказів, які, до того
валися судом першої
о недопустимо, і ві-
країни 16 млн. дола-

асаційній ухвалі від
1997 року про зни-
збитків з мальтій-
плавної компанії Г.
так і записала: «Не
итися з розрахунка-
о вони зроблені на
казу № 116 від
Мінекобезпеки Украї-
енням суду Печер-
у Києва від 25.09.97
езаконним з дня йо-
За повідомленням
юстиції від 25.09.97
наказ з державного
ючено».
думку, за лаштунка-
ї — чимало таємних
що наш Президент
Колінько звання зас-
риста України, то
компанія «Афініан
нг Лімітед» має всі
потатися, щоб Ольгу
гідно відзначили і на

ися про беззаконня
цієї історії суддів і
депутатський корпус
ди України добився
уратури опротесту-
йної ухвали Одесь-

кого облсуду про зниження суми збитків з мальтійської судноплавної компанії. Справу було направлено до Одеси на новий касаційний розгляд. Але вже знайомий голова облсуду А. Луняченко, не допустивши в судовий процес президії облсуду законних представників держінспекції Мінекобезпеки України, відхилив протест Генпрокуратури.

Депутати (тепер уже через Верховний суд України) знову добились опротестування не тільки ухвали касінстанції та постанови президії Одеського облсуду, а й рішення Печерського райсуду Києва про відміну і скасування «спірного» наказу Мінекобезпеки. Справу знову було направлено до Одеси на новий касаційний розгляд. Але А. Луняченко понад три місяці не хотів витягати з «каструлі» скасовану справу і переглядати її повторно у касаційному порядку. Не хоче ламати судовий «конвеєр» із захисту інтересів іноземних правопорушників? Адже на «носі» — нова справа про передчасне звільнення з-під арешту судна-чужинця, яке накоїло великої шкоди в Іллічівському порту Одеської області...

А тим часом Одеська прокуратура в порядку загального нагляду «причісувала» норовисту чорноморську держінспекцію. І в той саме час прокурорський нагляд за цивільною справою мальтійської судноплавної компанії «Афініан Фейс Шіппінг Лімітед» на всіх стадіях судового процесу, ясна річ, було навмисне загальмовано. Окрім цього, до Генпрокуратури викликали незговірливого головного держінспектора, заступника міністра з охорони навколишнього природного середовища В. Васильченка і, начисто «забувши», що він не був ні підслідним, ні підсудним, ні, навіть, підозрюваним, вчинили йому суворий допит.

Сподіваємося, що Верховна Рада і Президент створять, нарешті, державну слідчу комісію, яка і дасть оцінку всім, хто задіяний у нафтоплямовій епопеї.

Олена МАЗУР,
секретар Комітету з питань промислової політики ВР України, народний депутат України,
Микола РОЗОВАЙКІН,
Леонід САПА,
представники Міжнародного товариства прав людини в Україні.

У фракціях Верховної Ради України

Позиції парламентських фракцій з тих чи інших питань, підсумки роботи, перспективи виносять на суд виборців народні депутати

Наталія ВІТРЕНКО, фракція ПСПУ:

Ми не голосували за бюджет

— Розуміючи складність і значення бюджетного процесу, ми внесли до порядку денного питання зі зміни курсу реформ в цілому, і до конкретних питань економічної та соціальної політики (закони «Про межу малозабезпеченості й мінімальну заробітну плату», «Про оплату праці», «Про пенсійне забезпечення», «Про трудові колективи», Концепцію Податкового кодексу тощо). Усвідомлюючи потребу радикальних змін у суспільстві, внесли також проект закону «Про зміни до Конституції України», головним змістом якого є ліквідація інституту президентства та захист прав власності колективів та держави, прав трудових колективів і соціальних гарантій громадян.

Безумовно, шкода, що до наших пропозицій парламент не дослухався. Можна було б мирним, конституційним шляхом, уникаючи повного колапсу економіки, змінити ситуацію в країні. Але наша позиція не збіглася з економічними інтересами більшості парламенту.

Найтяжчою була боротьба за нові межу малозабезпеченості та мінімальну зарплату. Згідно з міжнародними пактами та деклараціями, з Конституцією України ми розробили, обгрунтували і довели до відома всіх депутатів, Президента, Прем'єр-міністра і Голови парламенту необхідність підвищення рівня межі малозабезпеченості до 118,6 грн., заробітної плати —до 148 грн. Безпрецедентне порушення прав людини і знущання над законодавчою базою, спроба відхилити вже прийняте рішення парламенту обумовили голодовку депутатів — членів нашої фракції. Три доби депутати (в тому числі три жінки) не виходили із зали. Чітка позиція фракції і гостра соціальна скерованість проектів законів призвели до того, що й у другому читанні нас підтримав депутатський загал — 270 голосів «за». Але Президент наклав вето. Не відреагували Президент, уряд і парламент на ті 53 тисячі підписів громадян, що зібрала наша партія на підтримку наших ініціатив. Біда, що саме показники геноциду закладено в бюджет 1999 року.

Фракція ПСПУ не голосувала за бюджет, бо, на нашу думку, бюджет-99 продовжить політику геноциду, сприятиме поглибленню кризи, вимиранню української людності.

Петро СИМОНЕНКО, керівник фракції КПУ:

Кругами бюрократичного пекла

— 158 депутатів-комуністів та лівоцентристів, виконуючи свої передвиборні зобов'язання, вирішили внести зміни в Конституцію України. Це дуже складна процедура, що розпочинається з розробки власне пропонованих змін. Потому належить зібрати не менш як 150 підписів народних депутатів. Далі — перше голосування в парламенті, під час якого треба набрати щонайменше 226 голосів, щоб направити зміни в Конституційний суд.

Після попереднього висновку Конституційного суду знову повернення у Верховну Раду. Потім... Одне слово, якщо, наприклад, вам не до вподоби правління Президента, ви маєте зіслати не сім, а тричі по сім кругів бюрократичного пекла.

Однак комуністи розпочали цю процедуру. Наша основна вимога — ліквідація в Україні президентської влади. Було написано тексти, зібрано належну кількість підписів. Але коли на голосування поставили питання про направлення в Конституційний суд, праві та центристи голосували проти. Поіменне голосування показало, що в Україні є лише дві реальні партії: партія, що обслуговує Президента, й партія чесних людей в опозиції. Такий парламент наочно продемонстрував, для якої мети Президенту треба позбавити недоторканності передовсім парламентську опозицію.

Що мали вчинити ми, депутати-комуністи, в такій ситуації? Ми відмовилися від голосування з будь-яких законопроектів доти, доки не буде реалізовано право 158 депутатів звернутися в суд. І домоглися того, що більшість депутатів проголосували за направлення пропозицій про внесення змін в Конституцію до Конституційного суду.

Олександр ЗІНЧЕНКО, керівник фракції СДПУ(о):

Досягати злагоди, узгоджуючи інтереси

— Незалежно від політичних уподобань кожного народного депутата, депутатським фракціям при відстоюванні політичних інтересів своїх партій у Верховній Раді потрібно досягти компромісу. Це сприятиме не безплідним дискусіям, а конструктивній співпраці в сесійній залі.

На пленарне засідання Верховної Ради мають виноситися законопроекти, підтримані більшістю фракцій, і які під час голосування отримають 226 голосів депутатів, потрібних для ухвалення закону.

З прийняттям Конституції України постало завдання створити нову систему національного законодавства на реформованій базі економічних, соціальних і політико-правових відносин, інтегрувавши її в міжнародну правову систему. Для цього необхідна державна програма розвитку законодавства України, яка визначала б основні параметри національної системи законодавства, напрями її становлення і розвитку. Вона не є самоціллю, і має грунтуватися на науковій програмі перспективного розвитку економічних, політичних, соціальних відносин у суспільстві. Програма конкретизуватиметься у перспективних та поточних планах розробки і прийняття законів Верховною Радою. Згідно з цими планами має формуватися порядок денний чергової сесії та розклад засідань Верховної Ради, а на їх основі — плани роботи депутатських фракцій.

Віталій КОНОНОВ, керівник фракції Партії зелених:

Бюджет-2000 — на якісно новій основі

— Прийняття Закону про державний бюджет України на 1999 рік є, безумовно, позитивним фактом, інша річ —який це бюджет. Справді, в основу закону покладено низку досить нереальних показників, це стосується і прибуткової, і витратної частин.

Проте найгірше в бюджетній епопеї-99 не сам закон, а хід його ухвалення. Перебіг обговорення вчергове висвітлив масштабність проблем наповнення прибуткової частини бюджету. Реальні надходження можуть бути забезпечені лише за умови оптимізації й стабільності податкового законодавства, істотного зменшення податкового тиску і створення сприятливих умов для виробника.

Отже, обов'язок Верховної Ради — забезпечити визначеність стратегії законодавчої діяльності. Треба розвинути передовсім проекти Податкового і Цивільного кодексів, що гарантуватимуть м'який і сталий режим оподаткування. В разі ухвалення таких основоположних документів бюджет 2000 року формуватиметься на якісно новій основі, відкриється перспектива оздоровлення й детінізації економіки. Це означає, що робота над бюджетом-2000 має розпочатися вже тепер.

Щоб розв'язати пекучі соціальні проблеми

Як повідомила прес-служба фракції Народного руху, до Секретаріату Верховної Ради подано перелік законопроектів, які готують депутати до розгляду у Верховній Раді. Ось найважливіші з них у сфері економічної політики: про відродження національного товаровиробника; про податок на нерухомість; програма реформування банківської системи; про енергетичне самозабезпечення України; про зміни до Закону України «Про мінімальну заробітну плату»; про впровадження «енергетичних грошей».

У сфері аграрної політики готуємо проекти: про нормативи ведення сільського господарства; про заставну закупівлю зерна і заставну ціну на зерно; про аграрний фонд України (торгово-кредитна корпорація); про паритет цін у сільському господарстві; про Національну федерацію Товариств земельного сільськогосподарського облаштування; про заставу (іпотеку) нерухомості; про Земельний (іпотечний) банк.

Щодо промислової політики — про зонний облік споживання електроенергії; про заставну закупівлю вугілля для потреб електроенергетики; про зміни до закону про надра. Впровадження диференційованої гірничої ренти; про видобування декоративного каміння в Україні; про мораторій на інтенсивне лісове господарство в Карпатському регіоні.

У сфері соціальної політики фракція готує програму боротьби з бідністю; проекти про підтримку будівництва житла для молодих сімей; про статус кримськотатарського народу.

Гуманітарна політика буде представлена законопроектами про охорону культурної спадщини; про національний кінематограф; про національний театр.

Зовнішня політика знайде відображення у законопроектах про припинення участі України в структурах СНД; про Концепцію інтеграції України в Європейський союз.

Добірку підготовлено Прес-службою Верховної Ради України.

Алгебра соціології,

або Вибори, претенденти, рейтинги...

«В України сьогодні останній, можливо, історичний шанс домогтися того, про що мріяли покоління».

Леонід КУЧМА.

Хотілося б вірити словам, сказаним верховним «арбітром нації», але щось не виходить: життя стає дедалі гірше. За роки правління «реформаторів» український народ перетворився на націю жебраків, більша частина населення живе за межею бідності. Та й люди вже не дуже вірять черговим обіцянкам привести їх у світле капіталістичне майбутнє.

Не випадково на запитання соціологічної служби «Социс-Гелап» (листопад 1998 р.) «За кого із названих політиків ви ніколи не голосуватимете?», 31% опитаних назвали Л. Кучму, 18% — В. Чорновола, 9% —П. Лазаренка тощо.

А кого фахівці пророкують у реальні конкуренти нинішньому Президентові? Представників «лівого табору», що його так не любить сьогодні влада. Ще трохи соціології. Рейтинг провідних політиків країни, представлений Інститутом соціальної та політичної психології, такий: за Н. Вітренко готові голосувати 12,7% виборців; О. Мороза — 11,1%, В. Ющенка —10,1%; П. Симоненка — 8,4%, Л. Кучму — 8,1%, Є. Марчука — 5,9%. Київський міжнародний інститут соціології дає такі цифри: Л. Кучма має сьогодні підтримку 11,6% потенційних виборців, О. Мороз —9,7%, Н. Вітренко — 9,1%; П. Симоненко — 6,8%; В. Чорновіл — 4,3%; Є. Марчук — 2,4%. Центр «Соціальний моніторинг» серед політиків, які «викликають довіру», називає О. Мороза — 24% опитаних; В. Пустовойтенка —20%; В. Ющенка — 19%. Соціологічна служба газети «День» публікує такі результати: за П. Симоненка готові голосувати 7,7% виборців, О. Мороза — 7,5%, Н. Вітренко — 7,2%; Л. Кучму — 6,3%; В. Ющенка — 4,1% тощо.

Різницю у цифрах можна пояснити особливостями побудови запитальника, процедурою опитування, різною кількістю осіб, включених до списку, і що найголовніше —підтримкою претендентів практично одними і тими самими електоральними групами. Підтримка часто має ситуативний характер, бо в сьогоднішніх опитуваннях відображено, головним чином, зміни настрою людей, а не сформовані вже усвідомлені їхні електоральні переконання.

Безперечно одне — майбутнім президентом має великі шанси стати непрезидент, як це було 1994 року.

А що ж тоді Л. Кучма? Невже він уже зійшов з дистанції й байдуже спостерігає, як «набирають» очки його конкуренти? Та ні, не схоже. Вкотре перетрушують команду, йдуть донизу керівні вказівки (інколи без підписів), видають укази про підвищення зарплати напередодні виборів, поки що лише військовим (а решті?), готують сценарії. Щодо останніх вимальовується цікава картина. Якщо вірити пропрезидентським ЗМІ (а не вірити їм немає підстав), можливий варіант повторення «тріумфу» 1996 року «друга Бориса», тим паче, що, за чутками, і команда його уже понад рік до послуг Леоніда Даниловича. Головне — правильно розподілити ролі, що не дуже важко, виходячи з ідентичності соціально-економічних проблем, створених реформаторами. Та й «людський матеріал» начебто наявний. Сам Л. Кучма (Б. Єльцин) — «великий реформатор і батько нації», Н. Вітренко (В. Жириновський) — «демон революції і захисник знедолених», О. Мороз (Г. Зюганов) — «ворог реформ», П. Симоненко (В. Ампілов) — «комуністичний реванш», О. Ткаченко (О. Лебідь) — «залізний диктатор». Є, щоправда, і відмінні від російської політичної тусовки фігури: «погана людина» — П. Лазаренко й «багатопартієць» Є. Марчук.

Є народ, який, як завжди, мовчить, але інколи (раз на 4—5 років) когось обирає. Є надзавдання — переконати останнього, що краще за Л. Кучму президента немає, не було і не треба.

Є статисти — бізнесмени, політики, депутати, інші (крім зазначених вище) кандидати у президенти. Останніх, за президентським сценарієм, бажано мати якомога більше. Адже в чужій юрбі хочеться хоч би когось знайомого знайти, навіть якщо знаєш його далеко не з кращого боку. А що «розмноженню» кандидатів у президенти заважає закон про його вибори, прийнятий недавно Верховною Радою, то є право вето. І аргументи нібито підходящі — відсутність норми самовисування —обмеження прав людини, необхідність зібрати мільйон підписів на підтримку претендента — зайва робота ЦВК тощо.

І якщо сценарій написано, ролі розподілено, головне тепер — «загнати» всіх в образ. З Президентом все начебто зрозуміло — він у нас хороший. Переможе —буде й далі плідно працювати над «розмноженням» сапієнсів з маленькою головою, товстою шиєю і могутніми щелепами — які з неабиякою швидкістю перетворюють (всупереч законам фізіології) все, що потрапляє до рук на дуже цінну «зелень» ($ США), яку так полюбляють скрізь.

Більш-менш зрозуміло і з роллю Н. Вітренко: показати західним політикам, де живе «мать Кузьки» і відібрати у О. Мороза 10—15% голосів виборців. З трибуни Верховної Ради і поза нею викриває, скидає, відбирає, саджає, ділить. Обіцяє одразу всіх одягнути-взути і нагодувати. От тільки невідомо, як і чим. Салом, що забрали у москалів, рухівці вже Україну нагодували... І золотом Полуботка, яке знайшов В. Яворівский у Лондоні, збагатили.

А щоб народ не сумнівався у популярності Н. Вітренко, останнім часом посилено розповсюджують версію про неабияке зростання її популярності серед населення. Але це не дуже в'яжеться з її рейтингом, який визначають провідні соціологічні центри країни, про що вже сказано. А в експертних опитуваннях вона посідає взагалі низькі позиції.

За даними такого опитування, проведеного Київським центром політичних досліджень і конфліктології, серед 50 найвпливовіших політиків України у вересні 1998 року Н. Вітренко посідала 17—18 місце, О. Мороз —7; у жовтні Н. Вітренко — 21; О. Мороз — 9; у листопаді — Н. Вітренко — 16; О. Мороз — 6. Експертне опитування, проведене Інститутом соціології НАН України, за вірогідністю балотування та шансами виходу у другий тур голосування вибудувало такий ряд політиків: Л. Кучма, О. Мороз, Є. Марчук, П. Симоненко, О. Ткаченко. Окрім того, згідно з даними опитування, проведеного Київським інститутом соціології наприкінці 1998 року, лише в двох регіонах — Східному (Харківська, Донецька, Луганська, Дніпропетровська) та Східно-Центральному (Сумська, Чернігівська, Полтавська, Дніпропетровська) Н. Вітренко має перевагу перед іншими політиками лише в першому турі голосування. Як вважають опитані у Східному регіоні, в другий тур виходять О. Мороз (22% опитаних) та Л. Кучма (14% опитаних). Мешканці Східно-Центрального регіону вважають, що в другий тур виходять О. Мороз (30%) та Л. Кучма (10%).

На думку, наприклад, М. Погребинського (директора Київського центру політичних досліджень і конфліктології) у Н. Вітренко триматиметься досить високий рейтинг, але на виборах вона отримає вдвічі менше голосів, ніж передбачають результати опитувань.

Неважко помітити, що кандидатуру Н. Вітренко «розкручують» противники О. Мороза, передусім прихильники Л. Кучми та його оточення. Схоже, їй самій теж подобається роль троянського коня.

Складніше з П. Симоненком. Доведеться ще всім добре потрудитися, щоб він погодився відтіснити О. Мороза в першому турі виборів і, вийшовши у другий зі своїми можливими 25% голосів, віддав суспільство на чергові 5 років великому експериментатору Л. Кучмі.

Нещодавно опубліковано у трьох номерах газети «Вечерние ведомости» (№ 8, 9, 10 за 1999 рік) дані секретного соціологічного дослідження, проведеного на замовлення «російського, американського і німецького урядів». У кращих традиціях організовано «витік інформації». А в ній дуже цікаві цифри: за О. Мороза сьогодні голосували б 17% виборців, В. Пустовойтенка — 13%, П. Симоненка — 12%, Л. Кучму — 10%, Н. Вітренко — 9%, О. Ткаченка — 6%, В. Ющенка — 5%, Є. Марчука — 4%.

Начебто все зрозуміло: лідер О. Мороз — йому й гетьманську булаву в руки. Але ж ні... Показова й аргументація: О. Мороз надто незалежний у своїх судженнях і вчинках, Н. Вітренко — практично непередбачувана, П. Симоненко — фігура «непрохідна».

Ось така виходить алгебра соціології й політики. Спостерігаючи за всім цим, так і хочеться, перефразувавши Ю. Фучика, вигукнути «Люди, будьте пильні — вас вкотре можуть «кинути» (за сучасною термінологією).

Віктор ЮВІНЬ,
Михайло ТИМОФЄЄВ,
політологи.
Мал.
Олексія БОРДУСОВА.

Місцева влада збори запроваджує, а ті, хто платить, не конфліктують...

Багато грошей не буває

Самоврядування: місцеві податки

Із власників собак у Запоріжжі не беруть ніякого збору до місцевого бюджету. Кому від цього легше, зараз з'ясовувати не будемо. Скажемо лише, що питання про запровадження такого збору двічі виносилося на сесію міськради, але рішення депутати так і не прийняли. Не в останню чергу й тому, що ніхто не міг точно сказати, коли ж у місті з'являться спеціальні собачі майданчики і тому подібне. Тож собачки гуляють де завгодно, ходять до вітру де заманеться...

Не вимагають у Запоріжжі і сплати збору за проведення кінотелезйомок. Пояснюють це тим, що колиска запорозького козацтва не може похвалитися кількістю історичних пам'яток. Введи збір, кажуть, — тоді ще менше показуватимуть не тільки Хортицю з Дніпрогесом, а й ті самі пейзажі з труб та чорних димів...

Окрім ще кількох зборів, неприйнятних «органічно» для міста, решта зборів та податків (усього — 8, які відповідним урядовим декретом вписані як місцеві) справно поповнюють бюджет міста. І влада, зрозуміло, зацікавлена у збільшенні цих надходжень. За словами заступника міського голови з питань діяльності виконавчих органів влади Олександра Сіна, якщо чотири роки тому частка місцевих податків і зборів у надходженнях до бюджету міста не становила й одного відсотка, то в 1995 році збільшилася до 2,9, через рік — до 5,6, а позаторік сягнула мало не 10 відсотків.

Чудово, звичайно, коли зростають суми від місцевих податків і зборів, та, певен, набагато краще, що міська влада: і рада, і виконавчий комітет, — сліпо не женуться за максимальними розмірами ставок того чи іншого збору або податку. Бо останнє не завжди може дати очікуваний результат. Що неодноразово засвідчувала і практика. Скажімо, коли в Запоріжжі встановили було не максимальну, а трохи вищу од середнього рівня ставку фіксованого податку, то змогли отримати до бюджету від підприємців, які торгують на ринках міста, на 30 відсотків більше, ніж за попередній квартал. А ще це дало змогу значній кількості підприємців легально звітувати про свою діяльність, вийти з «тіні».

Якщо взяти «регулятивний фактор» місцевих податків і зборів, то диференційовані ставки тих же ринкового збору та за розміщення об'єктів торгівлі і сфери послуг допомагають створювати умови для гармонійного розвитку всіх видів діяльності і в центрі міста, і у віддалених районах.

До умовно названого фактора «соціальної гармонії» у Запорізькому міськвиконкомі дійшли самостійно. Наскільки знаю, одним із його провідників був той самий Олександр Сін. Нині вже стало правилом, що жодна зміна ставок місцевих податків і зборів не вирішується за зачиненими дверима керівниками виконкому. Пропозиції щоразу виносять на «громадські слухання»: у робочі групи за участю найширшого кола фахівців та представників тих громадських організацій, підприємницьких структур, яким доведеться платити податки за новими ставками. Останнім часом пропозиції почали навіть друкувати на сторінках міських газет. Тільки після досягнення компромісу рішення про зміни ставок пропонуються на розгляд і затвердження сесії міськради. Довгий і копіткий, з одного боку, процес у майбутньому не призводить зате до конфліктів між владою та громадою, з тими чи іншими групами підприємців.

Хоча бува, що і міськвиконком, і депутати припускаються помилок. Однією з них був розмір ставок за паркування автомобілів. Окрім визначеної чинними законодавчими актами плати за паркування, водіям доводилося платити і за послуги — утримувати штати підприємства, яке займалося паркуванням. Прокуратурі довелося в судовому порядку доводити неправомірність діючих тарифів. Нині все поставили на законні місця, і непорозуміння навколо паркування вичерпались.

— На жаль, навколо місцевих податків і зборів виникає парадоксальна ситуація, — каже Олександр Сін. — Одна територія добре їх запроваджує, а в другої все руки не доходять. Так от, коли тобі вдається зібрати більшу суму місцевих податків і зборів, то на таку ж суму наступного року в бюджет зменшать відрахування від загальнодержавного. Інший же, не вдаривши палець об палець, матиме те саме, що й раніше. Настав час діяти за справедливим принципом, який, до речі, підтримує і Асоціація базових міст України. А саме: залишити місцеві податки і збори «поза планом» поточних бюджетів, тобто — залишити повністю територіям як бюджет розвитку. Це змусило б усі органи місцевого самоврядування дбати про свої бюджети розвитку, а не сподіватись, що в когось відберуть, а тобі дадуть. Та й жителі територій, на яких запроваджуються місцеві податки і збори, точно знатимуть, що їхні гроші працюватимуть для блага рідного міста чи села, його жителів. І влада зможе конкретно звітувати, на що витрачено ті кошти.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

Формування парламентської більшості у Верховній Раді України та професійно-політичної урядової коаліції

ОЛЕКСАНДР КАРПОВ: Деякі загальні підходи до законодавчого забезпечення ринкової трансформації суспільства

Важлива ланка в ланцюзі перетворень

Серед обов'язкових елементів керованого, свідомо організованого процесу ринкової трансформації суспільства дуже важливим є формування правових регуляторів, демократичних, цивілізованих, прозорих, для всіх без винятку обов'язкових правил гри.

Водночас спроби обійтися без науково обгрунтованих підходів до трансформаційних процесів, без попереднього моделювання їх можливих наслідків ведуть до непрогнозованих, як правило, гірких результатів. Про це переконливо свідчить не тільки наш власний досвід, а й досвід усіх постраданянських та постсоціалістичних країн, що пішли шляхом напівстихійного, напівсвідомого руху в напрямі перетворень, при розбалансованому правовому полі. Все це веде до криміналізації суспільства, небаченого соціального розшарування та поширення реставраційних щодо минулого настроїв.

У зв'язку з цим потрібно, як мінімум, усвідомити, що сьогодні не стільки так звані червоно-коричневі несуть відповідальність за стан справ, скільки ті, хто реально тримає в руках кермо державного управління. А тому їх небажання чи невміння реалізувати загальний інтерес закінчується загальною поразкою реформаторських сил, черговим «разрушением до основанья».

І якщо не буде цього розуміння, не буде усвідомлення того, що передусім від них залежить системна організація процесу перетворень, то будь-які пропагандистські заклинання не зможуть гарантувати незмінність обраного курсу (саме курсу, а не епілептичних спроб його реалізації).

Таким чином, необхідність створення парламентської більшості в контексті законодавчого забезпечення діяльності центральної виконавчої влади є завданням історичної ваги.

У той же час можливість його вирішення, як буде показано нижче, залежить не тільки від політичних суб'єктів, представлених в парламенті, а значною мірою й від вищих посадових осіб держави: Президента, Прем'єр-міністра, Голови Верховної Ради, їх особистих практичних зусиль.

Політико-організаційні передумови створення стабільної парламентської більшості

Обрання Верховної Ради України на основі змішаного закону «Про вибори» принципово не могло привести до повної політичної структурованості парламенту. Як певний крок на цьому шляху воно об'єктивно створило тільки умови для поєднання зусиль тих реформаторськи зорієнтованих народних депутатів, які є політично організованими прибічниками керованого, свідомо спланованого, демократично цивілізованого шляху перетворень і тих, хто в ході стихійних перетворень, що неминуче продукують кримінальний перерозподіл власності, бажає задовольнити власний чи корпоративний інтерес та захистити себе і свій бізнес від державновладного рекету.

Остання категорія депутатів, маючи свій чітко визначений економічний інтерес (а таких у складі нинішньої Верховної Ради більше сотні) і об'єктивно, і суб'єктивно будучи прибічниками ринкових перетворень, політично не одноманітна, а організаційно, навіть при входженні до наявних у Верховній Раді депутатських фракцій, достатньо автономна в своїх поглядах і діях щодо фракційних рішень. Практичним дороговказом для них є або, як уже зазначалося, власний економічний інтерес або позиція виконавчих владних структур, від яких значною мірою за нинішніх умов залежить задоволення цього економічного інтересу.

Щодо тих мажоритарників, які нормативно-організаційно поки що залишаються «безприв'язними» і в стані яких після відомого рішення Конституційного Суду завершується процес часткового організаційного структурування, про що свідчить і реєстрація фракції ПРП «Реформи-центр», то частина з них відверто опозиційна до нинішньої виконавчої влади, а інша частина, котра і генетично, і фактично з виконавчою владою пов'язана та переплетена, не є самостійною в своїх діях.

З іншого боку, зрозуміло також, що і виконавча влада без серйозної організаційно сформованої (стабільної, а не ситуативної) підтримки у Верховній Раді не зможе не тільки ефективно працювати, а й взагалі існувати в тому чи іншому персональному складі.

Принципи та можливий механізм функціонування єдиної системи: парламентська більшість — професійно-політична урядова коаліція

Практика роботи 2-ї сесії Верховної Ради України 14-го скликання остаточно (після затяжної «спікеріади» на 1-й сесії) довела, що відсутність стабільної парламентської більшості та чітко визначеної парламентської меншості (опозиції) є одним з найбільш важливих чинників, що визначає мізерну ефективність і фактичну непередбачуваність законодавчого процесу в Україні.

У той же час періодичне формування ситуативної більшості під час розгляду того чи іншого питання досягається час від часу ціною не завжди адекватних вчинків.

У такій ситуації дедалі менше стає тих, хто готовий брати на себе відповідальність, і більше тих, хто безпринципно, але вміло грає на ситуації за відсутності її чітких контурів. Зрозуміло, що все це не дає змоги ні програмувати, ні планувати позитивне проходження через Верховну Раду переважної більшості законопроектів.

Механізм формування конструктивної парламентської більшості у Верховній Раді України, коли, на відміну від багатьох країн світу, в нас немає 1—3 фракцій, спроможних створити більшість, та не відпрацьовані відповідні технології, може як варіант бути таким: ті депутатські фракції та депутатські угруповання, які погоджуються увійти в парламентську більшість (зрозуміло, беручи на себе при цьому чітко визначений перелік зобов'язань, викладений у відповідному документі), мають право і зобов'язані делегувати свого представника (або представників — залежно від величини групи) до складу уряду. Обов'язковою вимогою до цього представника має бути високий професіоналізм в одній із галузей управління та реальний вплив на всіх без винятку депутатів групи, яку він репрезентує.

Для організаційного забезпечення взаємодії депутатських фракцій та груп, які ввійдуть до парламентської більшості доцільне створення Координаційної ради більшості, куди входили б лідери фракцій та груп. У Координаційній раді кількісна представленість кожного суб'єкта більшості має бути однаковою, в той час як представленість в уряді може залежати від величини групи.

Шляхом створення парламентської більшості

Затяжна «спікеріада» в період 1-ї сесії стала закономірним наслідком приблизно рівновеликої, але вочевидь недостатньої для прийняття рішень (226) кількості голосів (192 проти 196) з боку організованих угруповань, що склалися у Верховній Раді.

Структурно Верховна Рада України в цей період розподілилась на: ліво-громадівський блок (192 особи), на право-центристське угруповання (196 осіб), фракцію ПСПУ (17 осіб) та групу позафракційних (приблизно 40 осіб) з різними політичними та особистісними уподобаннями (приблизність пов'язана з початковим визнанням та наступною відміною повноважень окремих депутатів).

За таких умов боротьба за приєднання тих приблизно 40 голосів, що залишились організаційно «безприв'язними», поряд з колізіями навколо блоку 4-х, що міг стати, але так і не став стрижнем формування стійкої центристської більшості, були визначальними для цього періоду діяльності парламенту.

За рахунок внутрішніх резервів (за наяності окремих економічних, політико-ідеологічних та особистісно-амбіційних протиріч у блоці та поза блоком 4-х) створити більшість так і не вдалося. Хоча заради справедливості слід зазначити, що за мінімального одновекторного впливу на внутріблокові процеси з боку виконавчої влади та вищих посадових осіб держави вірогідність створення достатньо стабільної більшості у Верховній Раді була високою.

Обрання Голови Верховної Ради та деякі організаційно-структурні зміни в період 2-ї сесії істотно не вплинули на співвідношення сил, що на сьогодні, тобто до перегрупування сил у зв'язку з рішенням Конституційного Суду, виглядає відповідно: ліво-громадівський блок — 182 особи, право-центристське угруповання — 188 осіб, фракція ПСПУ — 14, група «Незалежні» — 24, позафракційні — 30.

Статистичні викладки, наведені вище, свідчать, що для створення парламентської більшості треба до існуючих 188 голосів додати щонайменше 45—50.

Знайти ці голоси можливо серед «Незалежних», позафракційних та в «Громаді»:

а) шляхом розширення та організаційного оформлення нових депутатських фракцій і груп;

б) шляхом історично неминучого відокремлення групи народних депутатів від «Громади» та приєднання її на певних умовах до більшості.

Зрозуміло, що формалізація цих груп та їх приєднання до основного складу для створення парламентської більшості можливі тільки у разі практичної участі в цьому процесі вищих посадових осіб держави: Президента, Прем'єр-міністра, Голови Верховної Ради, про що свідчить і проведений вище аналіз, і попередній досвід.

Але навіть за цих умов ситуація з результативним голосуванням більшості залишатиметься напруженою. А тому обов'язковим стає її відповідне процедурне забезпечення.

Організаційно-процедурне забезпечення результативної діяльності парламентської більшості

Зважаючи на професійний склад нинішньої Верховної Ради та склад тих, хто потенційно може ввійти до парламентської більшості, зокрема, на наявність серед депутатів, окрім так званих «чистих політиків», більше сотні депутатів-підприємців, самого факту створення більшості недостатньо для суто технологічного проходження того чи іншого законопроекту. Звичайно, з частою відсутністю цих людей можна вести виснажливу безкомпромісну боротьбу з наперед відомим результатом, а тому більш оптимальним треба вважати встановлення такого розпорядку проведення пленарних засідань, який забезпечував би на час голосування присутність у сесійній залі максимальної кількості депутатів, що можливо тільки тоді, коли цей час постійний та зазадалегідь визначений.

Варіант 1. Голосування за законопроекти відбувається тільки на вечірньому пленарному засіданні.

Варіант 2. Пленарні засідання відбуваються в конкретний (постійний), або в конкретні (2) дні тижня. Наприклад, у вівторок і четвер.

Загальні висновки

Створення парламентської більшості у Верховній Раді України не тільки практично необхідне та політично доцільне, а й можливе за певних умов.

Резервами для такого створення є групи позафракційних та «Незалежних», частина депутатської фракції «Громади».

Внутрішніх зусиль політичних суб'єктів у самій Верховній Раді для створення парламентської більшості, як показують аналіз та досвід, недостатньо. Для досягнення позитивного результату обов'язковими є бажання та практична участь у процесі вищих посадових осіб держави: Президента, Прем'єр-міністра, Голови Верховної Ради.

ОЛЕКСАНДР КАРПОВ,
народний депутат України.

Стипендії для учнів — з депутатської зарплати

Депутат в окрузі

Народний депутат України Олександр Жовтіс не з тих, кого виборцям треба, як декого, розшукувати лише в Києві. Кожну вільну від роботи в парламенті днину він прагне використати для зустрічей із земляками, аби вникнути в проблеми, що їх хвилюють, спільно знайти вихід, розв'язати наболіле.

В один із своїх недавніх приїздів до округу, куди входять Біляївський та Овідіопольський райони й місто Іллічівськ, Олександр Ігорович приємно вразив освітян та їх вихованців: оголосив, що впроваджує 15 щомісячних стипендій народного депутата України для учнів кількох розташованих в окрузі професійно-технічних училищ. Ці стипендії він вирішив виплачувати зі своєї депутатської зарплати. Вимоги до претендентів: навчайся на «відмінно» та «добре», старанно оволодівай професією, бери активну участь у громадській роботі, будь дисциплінованим. Присуджує стипендії не сам депутат, а спеціальні комісії, до яких входять представники учнівського самоврядування, батьківського комітету, педколективу та адміністрації училищ.

Щиро дякували О. Жовтісу учні Іллічівського ПТУ № 15, яким він вручив свої стипендії одним із перших. Стипендіатка Юлія Кустова не приховувала свого задоволення:

— Стимул до ще кращого навчання, можна сказати, подвійний: і матеріальна підмога не зайва, і висока оцінка твоїх старань з боку товаришів та вихователів приємна...

Прямо причетний народний депутат України О. Жовтіс і до заснування приватного благодійного фонду, покликаного підтримати бідних, калік, сиріт. Хоча безпосередньо цим фондом займається його дружина Ірина Олександрівна, та програми, на фінансування яких вирішено спрямувати кошти сімейного (можна й так його назвати) фонду, розробляли разом. Причому поширили дію цих програм не лише на населені пункти виборчого округу, по якому балотувався в депутати О. Жовтіс, а й на сусідню Одесу. І тут, і там вирішили відкрити кілька їдалень для нужденних, решта коштів піде дітям-сиротам, інвалідам, ВІЛ-інфікованим, багатодітним сім'ям, одиноким старенькім. Останнім, до речі, подружжя Жовтісів надає матеріальну допомогу вже тривалий час.

Певно, в декого виникне запитання: а яким коштом? Власним, сімейним, відповідає на те Ірина Олександрівна. Вона замінила чоловіка, після обрання його народним депутатом України, у підприємництві — очолила корпорацію «Ірен», яку свого часу разом заснували, поступово перетворивши її на потужну комерційну структуру. На підприємствах корпорації люди мають постійну роботу, непогані заробітки. Ось і вирішили значною часткою власного прибутку поділитися з тими, хто потребує у наш непростий час особливої підтримки.

Георгій **ВОРОТНЮК.**

Одеська область.

Курнеш гашишу і «їде криша»

У «Маріїній школі» вчать незалежності... від наркотиків

Обережно: зло

У США є так звана система пробацій. Наркоманів припирають до стіни, пропонуючи варіанти ліцензованих державою реабілітаційних програм, які зобов'язують пройти курс лікування.

У Міністерстві охорони здоров'я України нещодавно теж розроблені стандарти таких програм.

Щорічно офіційна статистика засвідчує, що кількість тих, хто «сів на голку» невпинно зростає. Хоча назвати реальні цифри неможливо — наркомани ж не реєструються. Якщо в Києві, приміром, їх щороку виявляють близько 600—700 чоловік, то це число, як кажуть самі хворі, треба помножити щонайменше на 100. Можливо, це перебільшення. Але те, що наркоманія значно помолодшала, сумніву не викликає. Починають пробувати наркотики в 12—13 років.

...Тарас «уколовся» вперше в десятому класі, Георгій — в одинадцятому, його брат Володя — в двадцять три роки. Підвела їх, як кажуть, проста цікавість. Та й пропаганди як такої тоді не було. Тому й над наслідками ніхто не задумувався. До цього курили «травку», і нічого. Вирішили спробувати справжнього кайфу. Хтось запропонував героїн. Спочатку його нюхали, потім почали колоти.

1995 року в Києві стався героїновий бум. Купити його можна було в університетських гуртожитках у знайомих, на ринках міста. Привозили «сировину» в основному темношкірі іноземці, які навчалися в столичних вузах. Доходило навіть до того, що наркотики пропонували першому ліпшому незнайомцю. Потім, з виходом Закону «Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів», торгівлю притисли, але вона пішла в підпілля.

А хлопці продовжували «колотися». «Ширка», героїн, кокаїн робили свою чорну справу, вимагаючи дедалі більших витрат. (В середньому доза героїну коштує 10 дол., а 1 г кокаїну — 100—150 у. о.) Коли наставали кризові дні, гроші діставали де тільки могли: перепозичали в знайомих або й просто крали.

— Дев'яносто відсотків кишенькових злодіїв, — каже Георгій, — наркомани. Мене теж навчили, як це робити, і я спробував. З десяток гаманців витягнув, потім вчасно отямився — знайшов інші джерела прибутку. Розумієте, усі, хто залежний від наркотиків, — хворі люди. Якщо болить голова — п'ють пігулку і все минає. Наркоману потрібна доза.

«Стаж» у хлопців набіг чималий: у Тараса — п'ять років, Володі — три, Георгія — три з половиною. «Прокололи» вони, за підрахунками, відповідно однокімнатну й двокімнатну квартири. Нині перебувають у лікувально-реабілітаційній клініці (терапевтична спільнота «Маріїна школа»).

— За статистикою, приблизно два наркомани зі ста мають шанси повернутися до нормального життя, — каже завідувачка установи Алла Бойко. — Якщо людина потрапила в залежність — це вже клінічна хвороба. Виникає запитання: що робити в такому випадку? Треба навчити її жити з цією хворобою.

Наркоманія є в усіх країнах світу. Тому держава, зі свого боку, може тільки мінімізувати це соціальне зло, легалізувавши його.

З цього витікає, що наркомани реєструватимуться в наркологічних установах, не крастимуть, не заражатимуть оточуючих СНІДом, будуть під пильним оком держави.

Та чи правильний це вихід із ситуації, коли через хвору голову ноги страждають? — скаже пересічний громадянин і матиме рацію. Справді, чи доцільно, щоб такі, здебільшого ніде не працюючі, «хворі» отримували безкоштовну допомогу від держави, а суспільство відпрацьовувало аванс «за себе і за того хлопця»? Адже за рівнем розвитку Україна — не Англія, Голландія чи Швейцарія, де наркоманію легалізували.

Як бачимо, є багато думок і питань з цього приводу. І від того, як швидко й ефективно держава розв'язуватиме цю проблему, залежить майбутнє нації.

Віталій КРАСНЮК.

Національне бюро розслідувань звітуватиме парламентові

У комітетах ВР України

На засіданні **Комітету з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин** розглянуто внесений Кабінетом міністрів законопроект про Національне бюро розслідувань. Цей документ розглядався в комітеті на предмет відповідності його положень конституційним вимогам щодо дотримання прав людини, забезпечення права на життя, захисту життя і здоров'я від протиправних посягань. Було підкреслено як позитивне те, що в проекті передбачені відповідальність працівників Національного бюро розслідувань перед законом і щорічна його звітність у Верховній Раді про свою роботу.

Комітет підтримав цей законопроект в частині відповідності його статей Конституції та міжнародним правовим актам у питаннях дотримання прав людини.

На засіданні виступив голова Координаційного комітету по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю при Президенті, директор Національного бюро розслідувань Василь Дурдинець.

У комітеті також відбулася зустріч голови комітету Геннадія Удовенка з Надзвичайним і Повноважним Послом Японії в Україні, на якій ішлося про роботу Токійського форуму щодо ядерного роззброєння та нерозповсюдження ядерної зброї.

Геннадій Удовенко, зокрема, розповів, що в роботі форуму взяли участь 16 експертів з різних країн світу, в тому числі зі США, Англії, Росії, Індії, Пакистану, України. Серед широкого кола питань основне місце посідають проблеми, пов'язані з ядерними випробуваннями в Індії та Пакистані. На форумі в гострій дискусії відбувся обмін думками щодо неприпустимості розширення використання ядерної зброї. Майже всі учасники форуму висловили занепокоєння, що викликало випробування ядерної зброї в Індії та Пакистані. Представник України детально поінформува[в] учасників форуму про політику України щодо нерозповсюдження ядерної зброї. Було наголошено, що Україна одержала у спадок третій за потужністю ядерний арсенал, але добровільно відмовилася від нього. Тому вона має моральне право вимагати від будь-якої держави дотримання засади невикористання ядерної зброї.

Геннадій Удовенко повідомив співрозмовників, що планується проведення ще двох засідань Токійського форуму: одне у Нью-Йорку, друге в Токіо. Після їх проведення буде підготовлено доповідь та вироблено рекомендації. Доповідь на прохання учасників форуму буде надіслано урядам Індії та Пакистану, Генеральному секретарю ООН, конференції з роззброєння в Женеві.

Прес-служб[а] Верховної Ради Україн[и].

Оголошення

Інформація про випуск акцій відкритого акціонерного товариства «Дніпропетровський завод з ремонту та будівництва пасажирських вагонів»

1. Відомості про акціонерне товариство:

1.1. Повне найменування емітента:

Відкрите акціонерне товариство «Дніпропетровський завод з ремонту та будівництва пасажирських вагонів».

1.2. Місцезнаходження акціонерного товариства: 320024, м. Дніпропетровськ, вул. Універсальна, 10, тел. (0562) 23-12-89, тел./факс (0562) 23-61-86.

1.3. Дата реєстрації — 14 жовтня 1998 року. Обліковий номер реєстраційної справи — № 04052092. Ю.001.0342.

1.3. Історична довідка:

Підприємство засноване і розпочало свою діяльність у 1898 році як залізничні майстерні, які у 1926 році були перетворені на Нижньодніпровський вагоноремонтний завод, спеціалізований для ремонту вантажних та пасажирських вагонів. Сьогодні завод є спеціалізованим підприємством з ремонту пасажирських вагонів.

Відповідно до Закону України «Про приватизацію державного майна» та наказу регіонального відділення Фонду державного майна України по Дніпропетровській області від 6 жовтня 1998 року № 12/374-АО державне підприємство «Дніпропетровський вагоноремонтний завод ім. С. М. Кірова» перетворено на відкрите акціонерне товариство «Дніпропетровський завод з ремонту та будівництва пасажирських вагонів».

1.4. Предмет діяльності:

Ремонт та модернізація пасажирських вагонів, їх вузлів та агрегатів, забезпечення залізничної галузі комплектуючими та запасними частинами.

Реалізація виготовленої продукції (робіт, послуг) виробничо-технічного призначення та товарів народного споживання за прямими договорами та замовленням споживачів.

Проведення науково-технічних та проектно-конструкторських робіт; розробка та втілення високоефективних, екологічно чистих та безвідходних технологій, нових методів та засобів виробництва продукції.

Надання посередницьких, комерційних, автотранспортних та інших послуг підприємствам, організаціям, громадянам.

Роздрібна торгівля товарами споживання, через фірмові магазини та їх філії, здійснення громадського харчування.

Інші види діяльності, не заборонені законодавством.

1.5. Середньоспискова чисельність працюючих станом на 01.10.98 р.: 3487 чол.

1.6. Дані про керівників:

Прізвище, ім'я та по батькові	Посада	Освіта	Виробничий стаж
Герасюта Станіслав Семенович	Голова правління	Вища, інженер-механік	45 років

1.7. Фінансові результати діяльності підприємства за даними балансу:

Дані балансу станом на:	01.01.98 р. тис. грн.	01.10.98 р. тис. грн.
АКТИВ		
основні засоби та інші активи	54029,3	59078,6
запаси і витрати	19016,8	25147,3
грошові кошти, розрахунки	15438,9	14821,6
ПАСИВ		
джерела власних коштів	62371,7	63932,0
довгострокові пасиви	—	—
розрахунки та інші пасиви	26113,3	35115,5
БАЛАНС	***88485,0***	***99047,5***
Прибутки:	5787,8	4657,9
Збитки:	1225,7	214,5
Кредиторська заборгованість:	22301,1	31658,8
Дебіторська заборгованість:	15207,1	13465,8

1.8. Опис діяльності:

ФІНАНСОВІ ПОКАЗНИКИ	Ремонт пасажирських вагонів та виготовлення запасних частин до рухомого складу залізниць	
	Обсяги 1997 року	Обсяги станом на 01.10.1998 року
Реалізації продукції (послуг), (тис. грн.)	48620,5	46452,6
Товарний випуск продукції (послуг), (тис. грн.)	49923,0	40231,1
Кількість відремонтованих пасажирських вагонів (шт.)	941	546

2. Дані про емісію цінних паперів

2.1. Наказ регіонального відділення Фонду державного майна України по Дніпропетровській області від 6 жовтня 1998 року № 12/374-АО про перетворення державного підприємства «Дніпропетровський вагоноремонтний завод ім. С. М. Кірова» на відкрите акціонерне товариство «Дніпропетровський завод з ремонту та будівництва пасажирських вагонів».

2.2. Мета випуску акцій: приватизація майна підприємства.

2.3. Категорія акцій, що випускаються:

Категорія акцій	Номінальна вартість акцій (грн.)	Обсяг емісії кількість (шт.)	Обсяг емісії сума (грн.)
Прості іменні	0.25	66300000	16575000

2.4. Число серій та порядкові номери: серія А, номери 0000001-66300000.

2.5. Форма випуску акцій: документарна.

2.6. Розміщення акцій:

№ п/п	Спосіб розміщення	Обсяг продажу акцій кількість, шт.	Обсяг продажу акцій вартість, (тис. грн.)	Частка в статутному фонді, %
1.	***Пільговий продаж:***			
	Працівникам підприємства, громадянам, які мають право на пільгове придбання акцій згідно із ст. 25 Закону України «Про приватизацію майна державних підприємств» та згідно із п. 14 Указу Президента України від 19.03.96 р., № 194, всього:	10806000	2701	16,30
	за ПМС:	7204000	1801	10,87
	за власні кошти та КС:	3602000	900	5,43
2.	Керівництву підприємства, що має право на пільгове придбання акцій згідно з законодавством	3315000	829	5,00
3.	Відкритий продаж на сертифікатних аукціонах за приватизаційні майнові сертифікати	1638510	409	2,47
4.	Відкритий продаж на спеціалізованих аукціонах за компенсаційні сертифікати	815490	204	1,23
5.	Продаж акцій за комерційним конкурсом за грошові кошти	16574999	4144	25,00 - 1 акція
6.	Акції, що тимчасово залишаються в державній власності:	33150001	8288	50,00 + 1 акція
	ВСЬОГО:	***66300000***	***16575***	***100,0***

2.7. Терміни продажу акцій:

О продаж акцій за номінальною вартістю працівникам ВАТ:
початок продажу 30 листопада 1998 р.
закінчення продажу 15 січня 1999 р.

О іншим громадянам, які мають право на пільгове придбання акцій:
початок продажу 14 грудня 1998 р.
закінчення продажу 15 січня 1999 р.

О керівництву підприємства за грошові кошти:
початок продажу 14 грудня 1998 р.
закінчення продажу 15 січня 1999 р.

Керівництву підприємства надається відстрочка оплати на один рік за умови внесення не менш як 30 відсотків вартості придбаних акцій не пізніше 10 днів після затвердження державним органом приватизації протоколу пільгового продажу.

О відкритий продаж акцій на сертифікатному аукціоні за приватизаційні майнові сертифікати:
початок продажу 1 січня 1999 р.
закінчення продажу 1 березня 1999 р.

О відкритий продаж акцій на сертифікатному аукціоні за компенсаційні сертифікати:
початок продажу 1 січня 1999 р.
закінчення продажу 1 березня 1999 р.

О продаж акцій за комерційним конкурсом
початок продажу 15 лютого 1999 р.
закінчення продажу 15 серпня 1999 р.

2.8. Ставка дивідендів, метод обчислення, строки виплати визначаються відповідно до статуту товариства і рішення вищого органу товариства — загальних зборів акціонерів.

3. Дані про розміщення раніше випущених в обіг цінних паперів:

Цінні папери не випускалися.

4. Чинники ризику:

О зниження попиту на роботу та послуги;
О зміни в податковому законодавстві;
О неплатоспроможність замовників.

5. Відомості про торговця цінними паперами:

Послугами торговця цінними паперами при випуску акцій не користувалися.

В. О. Голови правління С. С. Герасюта.
Головний бухгалтер В. В. Панькова.

Капітал працюватиме, банк ростиме. І все — для людей

В Акціонерному товаристві «Західно-Український Комерційний Банк» відбулася значна подія — загальні збори акціонерів затвердили зміни й доповнення до статуту, пов'язані з перетворенням ЗУКБ на банк з участю іноземного капіталу, та результати дванадцятої емісії.

Акції дванадцятого випуску, власне, стали основою інвестиції польського АТ «Кредит Банк ПБІ», яка майже у два рази збільшила статутний фонд АТ «ЗУКБ». Він тепер становить 13,6 мільйона гривень.

Щоб розповісти читачам про стратегічного інвестора — польський Кредит Банк — та перспективи львівського банку, які відкриваються завдяки інвестиції, ми взяли інтерв'ю у голови правління ЗУКБ Олександра ДЗЮБЕНКА *та представника Кредит Банку пана* Алоїза-Збислава ЛАСТОВСЬКОГО.

— Почну з запитань представнику польського банку. Пане Ластовський, читачам цікаво буде дізнатися, що таке Кредит Банк, який став стратегічним інвестором львівського банку. Адже багато з них — акціонери і клієнти АТ «ЗУКБ». І взагалі, коли у вітчизняну структуру вливається іноземний капітал, тобто коли іноземна фірма стає співвласником нашої установи чи підприємства — такий факт не залишає байдужими.

— Мені приємно відповідати на це запитання, адже Акціонерна спілка Кредит Банк ПБІ — один з найбільших банків нашої країни. За деякими з основних показників ми на першому місці, за деякими — на десятому у банківській системі Польщі. За основним капіталом — на дев'ятому місці.

— Це старий банк чи виник уже тепер, після недавньої зміни суспільного ладу?

— Банк — новий. Засновано його у 1990 році. ЗУКБ створено у тому самому році. (До речі, це один із чинників, завдяки якому кілька років тому ми зацікавилися Західно-Українським Комерційним Банком як стратегічним партнером в Україні.)

Вісім років тому банк мав лише одну територіальну одиницю, у Варшаві. За цей час виросли ми до двохсот дванадцяти територіальних одиниць — філіалів і відділень банку. Вони розташовані у різних містах Польщі та за кордоном. Філіал у Литві (Вільнюсі) успішно діє уже два роки, в Калінінграді є представництво. Нові територіальні одиниці створюємо практично кожного місяця.

— Шляхом цієї інвестиції, яку здійснюєте у капітал ЗУКБ, поширюєтеся й на теренах України?

— Так, ми хочемо через структуру ЗУКБ працювати з клієнтами в Україні, ефективно працювати.

— Банк розростався самостійно чи в результаті об'єднання, приєднання тощо?

— У процесі зростання йшли обома названими шляхами. Ефективно працюючи, постійно нарощуючи послуги та підвищуючи якість обслуговування, банк (тоді ще мав назву АТ «Кредит Банк») протягом семи років брав активну участь у процесі консолідації польського банківського сектора. У 1993 році ним було закуплено акції Банку Земського С. А. у Варшаві, а згодом він включив цей банк до своєї структури. У 1994 році відбулося об'єднання з Вроцлав Банком. У наступні роки у Кредит Банк влилися ще два порівняно невеликі банки. А в 1997 році відбулася найбільша подія — злиття з Польським Банком Інвестиційним, що збільшило капітал у два рази.

— Розкажіть про стратегічні цілі Кредит Банку. З чого вони випливають?

— Стратегія визначається тим, що акціонери нашого банку — низка іноземних інститутів, у тому числі й банків. В числі наших інвесторів — Європейський банк реконструкції і розвитку. Вклав кошти бельгійський банк, є португальський банк, є італійський. Крім того, крупними акціонерами стали польські фірми, які мають значні пакети наших акцій. Серед них — будівельні компанії, фонди розвитку капіталу. На основі одержаного капіталу повинні давати прибуток для подальшого розвитку. Ми — банк універсальний, працюємо з дрібним і середнім бізнесом, близько 30 процентів наших активів задіяно на ринку банківських послуг для фізичних осіб.

— Банк має велику частку іноземного капіталу?

— Так, частка зарубіжних акціонерів у нашому банку значна. Є всі підстави говорити, що варшавський Кредит Банк — це банк з участю іноземного капіталу, і цю свою якість він розвиває, так би мовити, у протилежному напрямі — прагне розумно вкладати кошти за кордоном.

— Ви сказали, що ваш банк — один з найбільших у Польщі. Який це має вигляд у грошовому вираженні, коли не таємниця?

— Не таємниця. Акціонерний капітал Кредит Банку після всіх попередніх емісій становить 325 мільйонів злотих. Це приблизно 325 мільйонів гривень, або більше 80 мільйонів євро. Капітал банку — 670 мільйонів злотих. Для загальної інформації можу сказати, що валюта балансу Кредит Банку становить приблизно три мільярди доларів, кредитний портфель — півтора мільярда доларів, депозити — 1,6 мільярда доларів. Ці цифри, як бачите, підтверджують сказане мною. Кредит Банк — досить великий інститут.

— А стосовно прибутковості можете проінформувати?

— За 1998 рік, думаю, буде прибуток 140 — 150 мільйонів злотих. Це близько 40 мільйонів доларів.

— Одночасне народження з ЗУКБ, як ви сказали, стало однією з причин зацікавлення Кредит Банку львівським «однолітком». Але не думаю, що тільки сентиментальний привід підштовхнув вас до рішення вкласти сюди таки чималі кошти.

— Без сумніву, не тільки це привело нас до Львова (це, може, навіть жарт). Десь два з половиною роки тому ми зацікавились ЗУКБ як одним з комерційних банків України, що динамічно розвивався.

— Чому ж зволікали з інвестицією?

— Протягом цього часу вивчали її реальність. Спочатку вели переговори про стратегію співпраці. Потім дійшли висновку, що потрібно шукати рішення, які тісніше пов'язують банки. А таким шляхом, без сумніву, є входження в капітал партнера.

Приблизно з початку 1997 року ми разом з Європейським банком реконструкції і розвитку готували інвестицію.

— Очевидно, й економічної кризи побоювалися.

— Якщо бути відвертими — то так. Фінансова криза, яка сталася в середині року (в Росії, а потім в Україні), особливо вплинула на наступні дії. На жаль, з остаточним рішенням трохи довелося почекати. Але можна і нас зрозуміти. Ми дивилися на розвиток економіки, як буде розвиватися система. Хотіли побачити, як з цим впорається ЗУКБ.

— Але таки наважилися...

— Так, врешті-решт, незважаючи на труднощі, які є в економіці України, вирішили вкладати кошти. Звичайно, рішення було нелегким. Адже вся Україна тепер — дуже небезпечний ринок для інвестицій, для активних операцій.

Я говорив про це на зборах акціонерам АТ «ЗУКБ» і скажу читачам: хотів би, аби вони розуміли, що вся світова банківська система підходить тепер до України дуже обережно, і тому наше рішення є, я сказав би, дуже мужнім. Та ми таки вирішили, що ця інвестиція нам потрібна, корисна.

— Чим корисна?

— Уже тим, що в Україні 50 мільйонів жителів (більша за Польщу). Що вона розвивається, що є можливість дуже великих економічних зв'язків між Польщею й Україною. Хочемо, щоб ЗУКБ в Україні, Кредит Банк у Польщі могли обслуговувати ці зв'язки.

Звичайно, дуже важко, коли криза, коли є певні складнощі в банківській системі. У 1999 році будуть і політичні проблеми, адже невдовзі президентські вибори. Але є надія, що разом ЗУКБ і Кредит Банк завдяки спільній роботі зможуть одержати хороші результати.

— Крім вкладених у акції ЗУКБ коштів львівський банк буде мати від вас і якусь допомогу в подальшому розвитку?

— Кредит Банк готовий розвивати ЗУКБ з допомогою капіталу, фінансування спільних проектів, технічних заходів, навчаючи персонал та допомагаючи кадрами. Моя присутність тут (я тепер працюю у штаті ЗУКБ) також є частиною допомоги з метою реорганізації й ефективного розвитку ЗУКБ.

— Крім теперішньої інвестиції ще вкладатимете кошти в ЗУКБ?

— Те, що ми сьогодні робимо, тобто підвищуємо капітал майже у два рази, — перший крок Кредит Банку. Ми маємо намір за рік, може, за півтора, довести капітал ЗУКБ до 10 мільйонів євро. Але не самі. Хочемо залучити партнерів, у тому числі Європейський банк реконструкції та розвитку. Та майбутні рішення партнери пов'язують із змінами, які відбудуться в ЗУКБ з допомогою Кредит Банку. Потрібно прямо сказати: наступні рішення стосовно інвестиції в ЗУКБ залежать від результатів роботи у 1999 році.

— Кілька запитань пану Дзюбенку. Олександре Язоровичу, затвердження зборами акціонерів результатів дванадцятої емісії акцій ЗУКБ, тобто вливання у статутний фонд львівського банку капіталу польського Кредит Банку, — подія неординарна. Тому поділіться з читачами думками з цього приводу.

— Влиття у наш статутний фонд коштів польського банку — один з кроків на шляху виконання програми міжнародних інвестицій, розробленої нами раніше. Ця стратегічна лінія має винятково значення для розвитку банку, особливо на довгострокову перспективу. Є намір, працюючи з польським Кредит Банком (в найближчому майбутньому, сподіваюсь, і з Європейським банком реконструкції і розвитку), стати одним з найпотужніших банків України. Таку мету стосовно ЗУКБ має і наш стратегічний інвестор.

— А декому здавалося, що фінансова криза змусила ЗУКБ «продатися». Польські ж банкіри, мовляв, скористалися нагодою.

— Як ви вже переконалися під час розмови з представником Кредит Банку паном Ластовським, це не зовсім так, швидше навпаки.

Але будемо говорити відверто: в умовах економічної кризи, а особливо через кризу фінансової системи України, яка вибухнула влітку 1998 року слідом за російською, ЗУКБ опинився у важкому становищі. Й інвестиція Кредит Банку стала тим струменем свіжого повітря, який дозволив нам у цей критичний момент залишитися життєздатними, розв'язувати проблеми стосовно платоспроможності й ліквідності банку, тобто забезпечити розрахунки за платежами наших клієнтів, повертати кошти вкладникам за першою вимогою. Не втратити професійної честі.

— Ніхто не любить розповідати про щось негативне, а банкіри — особливо. Усе таки — що конкретно розуміється під словами «у важкому становищі»? Адже ситуація така: далеко не всі банки України змогли забезпечити виконання зобов'язань перед клієнтами, вкладниками і кредиторами, багато з них опинилися в стані санації а то й ліквідації. Ви ж з цим впоралися?

— Ще до фінансової кризи в Україні, у першому кварталі 1998 року, у нас виникли проблеми з фактичною неліквідністю активів Київської філії, однієї з найбільших в ЗУКБ. Це сталося тому, що її керівники постійно нарощували кредитний портфель, об'єктивно не оцінюючи ризики, вели фінансування фірм-інсайдерів з порушенням технології видачі кредитів. Аналіз, проведений міжнародною аудиторською фірмою «Артур Андерсен», підтвердив точку зору правління банку. Результати аудиторської перевірки за весь період діяльності філії було передано до слідчих органів і Генеральної прокуратури.

Порушено кримінальну справу проти колишнього керуючого філією Ю. Райтбурга.

Сьогодні філія вже успішно працює. Колектив у новому складі. Скерували туди спеціалістів зі Львова, Тернопільської та Хмельницької філій.

— Зрозуміло, що фінансова криза у поєднанні з київськими проблемами стала ще дошкульнішою. Без них, очевидно, банк пережив би кризу значно легше... А як завершився рік?

— Не будемо приховувати правди: уперше за вісім літ маємо збитки.

Але усе, що сталося протягом цього року, одночасно має і позитивне значення. Ми отримали неоціненний досвід подолання кризових ситуацій, пройшли випробування на виживання в екстремальних умовах. Як говорить народна мудрість — за одного битого двох небитих дають.

Критична ситуація мобілізувала колектив. Правління напружено працювало і над подоланням проблем, що виникли, і над забезпеченням стабільної діяльності у майбутньому.

Це, у першу чергу, перехід на міжнародну систему бухгалтерського обліку, впровадження системи платежів через єдиний кореспондентський рахунок. Ми здійснили серйозні зміни в організаційній структурі центрального офісу. Створено комітет управління активами й пасивами, який засідає щотижня.

— А не може статися, що якусь із філій знову занесе, як кажуть, на повороті?

— На реорганізацію діяльності філій ми звернули особливу увагу. Зокрема, — впроваджено нову систему планування й щомісячної оцінки їх діяльності. Тепер буде постійно здійснюватися контроль і аналіз дебіторської заборгованості філій. Посилено вимоги до підбору керівників філій. Запроваджено ще низку вимог і нормативів, які мають забезпечити ефективність роботи філій і чіткий та постійний контроль.

— Словом, взято курс на централізацію діяльності й управління.

— Ви правильно зрозуміли.

— Будь ласка, трохи конкретніше про плани на наступний період.

— Ми ще раз упевнилися: у зв'язку з ризиками, які постійно виникають у нашій країні, і маючи розгалужену систему філій та багато клієнтів, потрібно особливо дбати про нарощування статутного фонду банку, серйозно і постійно працювати з інвесторами, створювати резерви.

Розроблено програму діяльності на рік, що почався, ми проаналізували результати 1998-го, чітко визначили, у чому наші помилки, і врахували це на майбутнє.

Найперше, вважаємо, потрібно забезпечити зростання активів (особливо працюючих) такими темпами, щоб перевищувати плановий рівень інфляції у країні. Подумали й над оптимізацією структури активів. Розроблено стратегію зростання капіталу банку, підвищення його прибутковості. Доходи мають постійно збільшуватися, а видатки зменшуватися. Будемо далі розвивати й систему управління банком, зокрема управління персоналом.

Мабуть, немає потреби детально розкривати шляхи й механізми реалізації наших планів, але підкреслю: вони спрямовані на те, щоб забезпечити зростання, надійність і стабільність.

— Усе це можливо здійснити, як я розумію, завдяки інвестиції, зробленій Кредит Банком?

— І завдяки їй, і тим вливанням іноземного капіталу, на які сподіваємося найближчим часом.

— Є люди (сказав би навіть — є такі сили), які вбачають у надходженні на терени України великих капіталів з-за кордону непатріотичність, небезпеку для незалежності і тому подібні речі.

— Давайте міркувати тверезо й реально. Україна стала на шлях входження в ринок. А що таке ринок? Якщо узагальнено — це рух капіталу. Про який рух капіталу може йти мова, коли промисловість не працює, сільське господарство занепадає, коли у населення коштів немає. Хто може інвестувати, зокрема, той самий банк, щоб він міг фінансувати підприємливість? Зупинити падіння у прірву, а потім допомогти звестися на ноги можуть тепер тільки серйозні зовнішні інвестиції.

— Чую голос опонента: «Але прибуток втікатиме за кордон! Але закордонні бізнесмени розпоряджатимуться усім нашим на свій розсуд!».

— Давайте з'ясуємо тенденції, які панують тепер на світовому ринку стосовно прибутків. Крупні акціонери-інвестори не зацікавлені у тому, щоб постійно забирати дивіденди, їх мета — зростання капіталу підприємства, у яке вони вклали гроші, тобто якомога більше зростання ціни акцій. А коли їх ціна піднімається до високих показників — вони виходять з цими акціями на біржу і мають значно вищий прибуток.

Стосовно «розпорядження на свій розсуд». Ніхто не вкладає грошей для того, аби нашкодити, знищити, зруйнувати. Адже від таких дій користі не буває.

— А якщо конкретно — про польську інвестицію в ЗУКБ.

— Якщо до нас прийшов західний капітал, то це означає, що ми зможемо давати дешевші кредити, тобто допомагати зрушувати справи з місця. Якщо гроші пішли в конкретне підприємство — то це стимулюватиме його діяльність. Люди матимуть роботу, зарплату, тобто зможуть щось купувати. І підприємства, й робітники матимуть можливість сплачувати податки. Тобто наповнюватимуться фонди, з яких виплачуються пенсії, стипендії, піде зарплата працівникам бюджетних організацій... Навіть за таким спрощеним, схематичним ланцюжком видно, що зарубіжні інвестиції необхідні.

— Повернемося до користі для Кредит Банку з інвестиції в ЗУКБ. У чому вона?

— Позиція акціонерів нашого банку, у тому числі й Кредит Банку — щоб протягом 5 — 10 років дивіденді не розпорошувати, тобто не виплачувати. Вони залишатимуться в банку, відбуватиметься процес капіталізації, капітал банку постійно зростатиме. Це означає, що постійно ростиме ціна наших акцій на вторинному ринку, на біржі.

— А сам банк незалежності не втратить?

— Не вивезуть же його за кордон. Банк був, є і лишатиметься українським.

Тепер панує такий принцип: головне не в тому, чиї кошти приходять у ту чи іншу країну, через її банки, а в тому, яка користь тій країні від цього проходження. Капітал вільний — і вільно обертається на світовому ринку. У сьогоднішньому світі чисто національного капіталу практично не існує.

— Ще таке запитання: чи виграють від того, що ЗУКБ став банком за участю іноземного капіталу, його дрібні акціонери, тобто пересічне населення?

— На зборах, які стали приводом для нашої з вами зустрічі, про це говорилося дуже багато. І практично всі, навіть хто мав сумніви, зрозуміли: в теперішніх умовах це єдиний шлях до вигоди акціонерів.

— Чому ви такі впевнені?

— Результати голосування про це говорять...

Отже, про вигоди акціонерів. Як тільки буде зареєстровано затверджені зборами доповнення й зміни до статуту банку та розмір статутного фонду, досягнутий завдяки реалізації акцій дванадцятого випуску, акціонери зможуть активно проводити операції зі своїми акціями. Зможуть їх продавати іноземним фірмам, заявки яких уже існують. Буде можливість виходити з акціями на вторинний ринок цінних паперів, на європейський. Хтось буде продавати, а хто забажає — докуповуватиме.

Акціонери робитимуть з акціями те, що звикли робити люди у цивілізованому світі.

— Дякую за розмову! І пану Дзюбенку, і пану Ластовському.

Розмову вів Петро ПУТІЙ.

На фото: ліворуч — представник Кредит Банку, заступник голови правління АТ «ЗУКБ» Алоїз-Збислав Ластовський, праворуч — голова правління АТ «ЗУКБ» Олександр Дзюбенко.

Фото автора.

У номер

✔ Сімферополь

З сусідами по-сусідськи

Владні й комерційні структури Криму впродовж трьох днів обговорювали з делегацією турецьких бізнесменів питання двостороннього співробітництва. Пошук бізнес-партнерів і взаємовигідних контрактів виявився вдалим.

Розширятиметься товарообіг між двома сторонами, який торік становив 19 млн. доларів з позитивним для автономії сальдо: підприємства півострова поставили в Туреччину продукції на 15 млн. доларів, а придбали — на 4.

Нині в Криму діє 21 спільне україно-турецьке підприємство, між двома берегами постійно курсують 3 пороми, щодня здійснюється 9 авіарейсів.

Домовлено про створення на півострові україно-турецького комерційного банку, готельного комплексу «Ялта-люкс» і сучасного транзитного оптового торговельного центру.

✔ Одеса

Самі себе підстрахували

В одеському АТ «Стальканат» нещодавно відкрито медичний центр, кошти на створення якого знайшов сам трудовий колектив, виділяючи на ці цілі 2,5 відсотка своєї зарплати. В чудово оснащеному завдяки турботам генерального директора підприємства Леоніда Шемякіна та головного лікаря Михайла Каневського закладі застосовують сучасні методи діагностики, що дає змогу не лише лікувати, а й попереджувати захворювання, зокрема професійні. Незабаром тут буде впроваджено метод патронажу: лікарі візьмуть під свою опіку всіх членів сімей працівників заводу.

✔ Дніпропетровськ

Підкажіть, як мені поводитися

У Дніпропетровську відкрито Центр з корекції повсякденного спілкування. Для всіх, у кого в цьому є потреба. Бо, іншими словами, це і соціально-психологічний всеобуч, і консультативний пункт, і своєрідна швидка допомога. Отож, якщо справді є проблеми у сімейних взаєминах та стосунках із колегами на роботі чи будь-де, можна звернутися в центр і отримати від психологів, юристів, педагогів, навіть від астрологів й екстрасенсів поради й рекомендації.

✔ Миколаїв

По зарплату з... візком

«Бюджетники» Миколаєва не знають, радіти такій новації чи, навпаки, засмучуватися. Відтепер борги у зарплаті працівникам освіти й охорони здоров'я тут видають продуктами харчування й товарами першої необхідності. Міський голова видав з цього приводу розпорядження, визначено мережу магазинів, де можна «отоваритися». Треба лише взяти довідку з місця роботи про суму заборгованості, а потім відкрити в магазині персональну картку, де фіксуватиметься вартість взятого в рахунок зарплати. Подейкують, незабаром за таким самим принципом працюватиме і майстерні побутового призначення.

✔ Львів

Захищаймося, бо ми того варті

Прокуратура області порушила кримінальну справу щодо колишнього керівника управління у справах захисту прав споживачів Є. Гринева. За попередньою інформацією, він у змові з іншими посадовими особами управління зловживав службовим становищем і в корисливих цілях приховував матеріали перевірок. Через «самозахист» штрафні санкції не було реалізовано і кошти не надійшли до бюджету держави. Слідство триває.

Мал. Є. МЕРА.

Найдорожча людина на землі

Олександр Ткаченко з матір'ю

Ювілеї

Чого найбільше прагне душа матері у свій день народження? Не пишних привітань, не дорогих дарунків, не високих слів. Мати чекає-виглядає своїх дітей... Щоб надивитися на них, почути їхні голоси, дізнатися, що у них все благополучно... І тоді — від рідних облич, від теплоти і щирості — спокоєм і тихою радістю повниться материнське серце, хоч на день, на кілька годин відсунувши вічну тривогу...

На Стрітення Господнє, 15 лютого, виповнилося 85 літ Єфросинії Афанасіївні Ткаченко, матері трьох синів і доньки, бабусі шести внуків, прабабусі трьох правнуків. «Голос України» 27 жовтня минулого року розповідав про долю матері, котра пройшла довгий, страдженний і святий шлях, шлях українських матерів, встелений терном і стернею, заквітчаний калиною...

Вклонитися найдорожчій людині на землі, піднести матері у день 85-річчя весняні квіти приїхав до Шполи, до рідного порога, Голова Верховної Ради України Олександр Ткаченко, прийшли всі рідні, близькі, сусіди Єфросинії Афанасіївни, щоб побажати іменинниці здоров'я, щоб подякувати за добре серце і чуйність.

Хай ще довго-довго світиться привітний вогник у білій-пребілій хаті, тій, що за вигоном, де завжди чекає-виглядає своїх дітей і всіх добрих людей Мати...

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Сто років — це солідно!

Столітній ювілей відзначає цими днями Кіровоградська державна обласна універсальна наукова бібліотека імені Дмитра Чижевського.

До цієї дати колективом бібліотеки підготовлено низку заходів, серед яких: читацькі конференції, тематичні виставки кіровоградських митців тощо.

Варто зазначити, що у рік відкриття бібліотеки її фонди налічували близько двох тисяч книг. Нині тут понад 750 тисяч томів. Користуються послугами бібліотеки майже 25 тисяч абонентів.

Уроки послідовності

Минулої неділі на сцені столичної російської драми завершилися чотириденні гастролі Баварського державного драматичного театру з Мюнхена. Показано «Підступність і кохання» Шіллера (постановка Маттіаса Хартмана) та «Марію Каллас» Макнеллі. Приємно переконатися, що в Києві достатньо глядачів, здатних сприймати німецьку мову навіть без перекладу. Надмірного захоплення серед театралів гастролери не викликали, бо ми звикли ловити думку на льоту, з півслова, — та все ж цікаво й корисно було побачити чистий зразок німецького сценічного менталітету, уміння послідовно думати й послідовно грати.

Про крах, бах і страх...

Саме на цих «трьох китах» сьогодні ґрунтується вітчизняна пенсійна політика

Пенсійна реформа

Мода на сині панчохи Плюшкіна, в які люди похилого віку відкладали свої кревні копійки про «чорний» день, минула. За часів інфляції та падіння рівня життя тримати гроші під подушкою можуть лише чарівники — щоб перетворювати їх на фантики. Отож спроба бабусь і дідусів самостійно, приватно розв'язати питання про своє пенсійне забезпечення зазнала КРАХу.

Державна система пенсійної солідарності, за всіх своїх добрих намірів (українське пенсійне законодавство визнано експертами одним із найдемократичніших у світі), отримала серйозну фінансову травму (БАХ!), у результаті якої стала інвалідом. Реанімувати її уже неможливо, а ось реформувати ще не пізно.

За словами заступника міністра праці та соціального захисту населення України Олени Горячої, пенсійна реорганізація має відбуватися диференційовано, з індивідуальним підходом до різних категорій пенсіонерів. Згідно з новою теорією соціального захисту, кожний має отримати «по заслугах», зважаючи на індивідуальний трудовий внесок, стаж, шкідливість виробництва тощо. Інакше кажучи, віднині законодавці пенсійної моди мають намір «не плутати божий дар з яєчнею» і по-різному в грошовому еквіваленті турбуватися про старість кваліфікованого робітника, інженера та прибиральниці...

Ці постулати закріплено в «Програмі пенсійної реформи», прийнятій Кабінетом міністрів України влітку 1997 року. Президентським указом, датованим травнем 1998 року, затверджено підготовку комплексних законопроектів, здатних забезпечити поетапне реформування пенсійного забезпечення. Ноу-хау цієї соціальної реконструкції — те, що 32% відрахувань громадян із фонду заробітної плати до державного пенсійного фонду розділять на відрахування до ПФ та на персональні пенсійні рахунки до недержавних пенсійних фондів і страхових компаній. Ідеться про елітне пенсійне забезпечення, яке по кишені найзаможнішим громадянам України.

Готуй пенсію з молодих літ! Саме під таким девізом відбувається індивідуалізація забезпеченої старості, коли громадянин не чекає милості від держави, а відкладає зароблене на особистий пенсійний рахунок. Кажуть, це дуже ефективно. Купуючи поліс у страхової компанії, за кілька років істотних фінансових вливань ви можете забезпечити собі безбідну старість. Щоправда, тут обивателя охоплює цілком зрозумілий СТРАХ — а чи не обдурять його вкотре, як це вже було з трастами. Гарантію успішного результату заходу дає український уряд. У вересні минулого року Кабінет міністрів затвердив Програму розвитку страхового ринку. Вона передбачає появу в наших широтах іноземних страховиків, для яких досить приваблива і перспективна ціла нашого ринку. Його активну «оранку» зарубіжні страхові компанії розпочнуть у середині нинішнього року. Дозвіл на «посівні роботи» передбачено Угодою про партнерство і співпрацю між Україною та Євросоюзом. Яким чином вони збираються її орати і чим удобрювати, обговорювалося на форумі «Пенсійна реформа в Україні. Страхові компанії, пенсійні фонди як суб'єкти пенсійного реформування».

— Пенсійну реформу в Україні здійснюватимуть поетапно, залежно від економічних перетворень в країні, — констатував професор Інституту світової економіки та міжнародних відносин НАНУ пан Ландо. — На першому її етапі передбачено розмежування джерел фінансування пенсійного забезпечення і запровадження державного пенсійного забезпечення. На другому етапі — підвищення розмірів пенсій та запровадження додаткового недержавного пенсійного забезпечення. На третьому, завершальному, етапі плановано перейти до індивідуального пенсійного страхування сповна.

Ясно, що тотальне пенсійне страхування як ера загального пенсійного рівнодення настане в Україні не скоро. А поки що ця форма соціального захисту населення, така собі рожева мрія капіталізму фантомом ситості та задоволень вабить більшість громадян пухлою ручкою з торбинкою доларів. На жаль, до цієї торбинки дотягнуться не всі...

Ольга ВАУЛІНА.
Мал. Віктора ПОПОВА.

Уважаемые акционеры ОАО «Енакиевский металлургический завод»

24 марта 1999 года в 14.00 в ДК им. «40-летия Победы», расположенном по адресу: г. Енакиево, пл. Ленина, 5, состоится отчетное общее собрание акционеров, со следующей повесткой дня.

1. Отчет о хозяйственной деятельности ОАО «Енакиевский металлургический завод» за 1998 год.
2. Отчет ревизионной комиссии ОАО «Енакиевский металлургический завод» за 1998 год.
3. Разное.

Регистрация делегатов на общее собрание акционеров начнется с 13.00 в ДК им. «40-летия Победы».

Совет общества.

Правління ВАТ «Електроприлад»

повідомляє, що загальні збори акціонерів відбудуться 8 квітня 1999 року о 14-й за адресою: м. Київ, вул. Глибочицька, 17. Зал засідань.

Порядок денний:

1. Підсумки діяльності ВАТ «Електроприлад» за 1998 рік.
2. Висновки ревізійної комісії про виробничо-фінансову діяльність товариства за 1998 рік.
3. Звіт спостережної ради ВАТ «Електроприлад» за 1998 рік.
4. Про основні напрями діяльності ВАТ «Електроприлад» на 1999 рік.
5. Про передачу ведення реєстру власників іменних акцій реєстратору.

Реєстрація учасників зборів відбудеться з 10.00 до 13.00

Для участі у зборах потрібно мати при собі документ, що засвідчує особу.Довідки за телефонами: (044)211-80-05, 219-26-61.

Украинский промышленно-инвестиционный концерн

УКРПРОМІНВЕСТ

УАЗ 4x4

31512
31514
396206
390906

НИЗКИЕ ЦЕНЫ

АВТОСАЛОН:
г. Киев, бул. Перова, 40
т. (044) 510-0494, 514-4298
514-3610, 512-5023, 564-8400
Фирменная СТО: 564-7586, 564-8476
ФИЛИАЛЫ: Львов: (0322) 42-9906
Днепропетровск: (056) 721-2171, 721-0474
Луганск: (0642) 55-6995 · Одесса: (0482) 65-1111
Винница: (0432) 26-8235 · Харьков: (0572) 14-2994, 14-2968

До відома акціонерів «Укргазбуд»

Загальні збори АТФ «Укргазбуд» відбудуться 30 березня 1999 року за адресою: м. Київ, вул. О. Пирогівського, 19, кор. 2, о 12 годині.

Порядок денний:

1. Звіт ради директорів про діяльність АТФ «Укргазбуд» за 1998 рік та про основні напрями діяльності фірми на 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії та спостережної ради.
3. Про нарахування та виплату дивідендів за 1998 рік.
4. Затвердження рішень ради директорів.
5. Вибори керівних органів.
6. Різне.

Телефони для довідок: 277-45-76; 277-32-88.

Наступні, збори акціонерів **ВАТ «БМП Київоблбудгаз»** відбудуться 31 березня 1999 року о 12 годині в приміщенні ВАТ «БМП Київоблбудгаз» за адресою: місто Біла Церква, вул. Сквирське шосе, 178. Реєстрація акціонерів з 10.00 до 11.30.

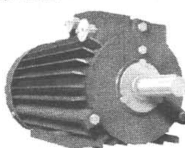
Порядок денний:

1. Звіти правління та ревізійної комісії ВАТ «БМП Київоблбудгаз» за 1998 рік.
2. Внесення змін та доповнень до статутних документів.
3. Вибори керівних органів товариства.
4. Інші питання.

Всім акціонерам необхідно з'явитись на збори або направити своїх представників з переданням права голосу за довіреністю.

Электродвигатели

Общепромышленные АИР, 4А, 5А, 4АМНУ, 4АМУ до 315 кВт
Взрывозащищенные АИМ, ВА, ВАО, ВРП до 132 кВт
Крановые МТ, 4МТ, АМТ до 160 кВт
Постоянного тока Д, ДЭ, ДК, ДПЭ
Рольганговые АР, АРМ

Низковольтная аппаратура
Эмальпровод (обмоточный)
Металлопрокат (чёрный)
Вентиляторы
Насосы

Ведис Тел./факс: (095) 911-9018, 911-2948

В соответствии с решением Национального банка Украины (Постановление № 412 от 2.10.98 г.) Коммерческий банк «Крым юрт» ликвидируется.

Банк реорганизуется в качестве Крымского филиала другого банка.

Претензии кредиторов принимаются на протяжении месяца со дня первой публикации в официальном печатном органе этого объявления по адресу: 333000, г. Симферополь, ул. Карла Маркса, 30/9. Контактный телефон — 510635.

Счет ликвидационной комиссии № 32070308001 открыт в Крымском республиканском управлении НБУ в г. Симферополе, МФО 324333.

ГАЗ на базе шасси: ЗИЛ

"Киевреммех" реализует:

- автовышки h= 12 - 28 м.;
- ассенизационные машины КО-503В;
- автоцистерны V= 4 м³;
- бензовозы БЦ-4,9; БЦ-7,8;
- мусоровозы КО-413, КО-431;
- пескоразбрасыватели КО-713;
- бульдозера ДТ-75, Т-170;
- экскаваторы ЮМЗ, МТЗ, ЭО-3323А.

Поставим по договору любую дорожно-строительную и коммунальную технику СНГ.

г .Киев, Ул. Уборевича, 21-А
тел.: /044/ 450 3181
факс:/044/ 452 1846

До уваги акціонерів ВАТ «Південьзахідшляхбуд»

Правління товариства повідомляє своїх акціонерів, що 2 квітня 1999 року о 10.00 скликаються загальні збори представників акціонерів за адресою: м. Вінниця, вул. Промислова, 5 (зал засідань управління перевезень).

Порядок денний зборів:

1. Звіт правління ВАТ про підсумки фінансово-господарської діяльності за 1998 рік.
2. Звіт ревізійної комісії про результати перевірок фінансово-господарської діяльності за 1998 рік та висновки про роботу ВАТ.
3. Про виплату дивідендів за 1998 рік.
4. Розгляд перспективи розвитку ВАТ та затвердження основних фінансово-економічних показників на 1999 рік.
5. Затвердження форми випуску цінних паперів відповідно до вимог Закону «Про національну депозитарну систему та особливості електроного обігу цінних паперів в Україні.
6. Вибори ревізійної комісії.
7. Різне.

Реєстрація учасників зборів з 8.30.

Телефони для довідок: 35-33-73, 35-35-51.

ОАО «Одессагаз» извещает:

общее собрание акционеров, состоится 6 апреля 1999 года в 14.00 в актовом зале ОАО «Одессагаз» по адресу:. Одесса, ул. Одария, 1, 4-й этаж.

Повестка дня:

1. Отчет правления и ДП «Торговый центр» о результатах финансово-хозяйственной деятельности за 1998 год.
Основные направления деятельности общества на 1999 год. Утверждение годовых отчетов и балансов.
2. Отчет ревизионной комиссии о результатах проверки финансово-хозяйственной деятельности правления акционерного общества за отчетный период.
3. Отчет наблюдательного совета.
4. О распределении прибыли за 1998 год. Утверждение размеров начисления фондов на 1999 год.
5. О внесении изменений в состав органов управления общества.
6. О внесении дополнений и изменений в устав акционерного общества.
7. Разное.

Регистрация участников собрания — 6 апреля с 9.00 до 13.30.

Для участия в собрании акционеры обязаны предъявить счетно-мандатной комиссии документ, удостоверяющий личность, или паспорт (представители юридических и физических лиц — доверенность на право участия в собрании).

Ознакомление с информацией и нормативными документами в рабочем порядке по адресу: г. Одесса, ул. Одария, 1, каб.412.

Телефон для справок: 23-75-92.

Правление ОАО «Одессагаз».

До уваги акціонерів ВАТ «Вінницягаз»

Повідомляємо, що перші загальні збори акціонерів відбудуться 2 квітня 1999 року об 11-00 за адресою: м. Вінниця, пров. Щорса, 24.

Реєстрація учасників зборів 2 квітня 1999 р. з 8-00 до 10-30 за місцем проведення зборів.

Порядок денний:

1. Затвердження регламенту загальних зборів ВАТ «Вінницягаз».
2. Затвердження річного звіту правління ВАТ «Вінницягаз».
3. Затвердження річного звіту головного бухгалтера та висновків ревізійної комісії ВАТ «Вінницягаз».
4. Обрання голови правління ВАТ «Вінницягаз».
5. Обрання членів спостережної ради ВАТ «Вінницягаз».
6. Обрання членів ревізійної комісії ВАТ «Вінницягаз».
7. Про розподіл прибутку ВАТ «Вінницягаз», заходи щодо ліквідації заборгованості товариства та визначення основних напрямів діяльності і затвердження фінансово-економічного плану товариства на 1999 рік.
8. Затвердження нової редакції статуту ВАТ «Вінницягаз».
9. Затвердження внутрішніх положень ВАТ «Вінницягаз» та передача окремих функцій, що належать до компетенції загальних зборів акціонерів, спостережній раді та правлінню.
10. Затвердження рішення про укладення договору з спеціалізованим реєстратором.

Для реєстрації акціонери повинні мати при собі паспорт (або інший документ, що посвідчує особу), представники акціонерів — паспорт та доручення, оформлене згідно з чинним законодавством.

Довідки за тел.: (0432) 21-77-50, 27-80-92.

Правління ВАТ «Вінницягаз».

ДО ВІДОМА АКЦІОНЕРІВ ВАТ "ВОЛИНСЬКА МАСЛОСИРБАЗА"

ПОЗАЧЕРГОВІ ЗБОРИ АКЦІОНЕРІВ ВІДКРИТОГО АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА "ВОЛИНСЬКА МАСЛОСИРБАЗА"

відбудуться **2 квітня 1999 року о 12 годині** за адресою: Волинська область, м. Ковель, вул. Луцька, 19, в приміщенні актового залу маслосирбази

Порядок денний позачергових зборів

1. Звіт Правління та Ревізійної комісії про результати фінансово-господарської діяльності Товариства у 1998 році.
2. Вибори Голови та членів Правління Товариства.
3. Вибори Голови та членів Ревізійної комісії Товариства.
4. Затвердження нової редакції Статуту Товариства.
5. Порядок розподілу прибутку Товариства за 1998 рік та порядок покриття збитків.

Час реєстрації акціонерів з 10 до 12 години

Конт. тел.: **Київ** (044) 247-72-05; **Ковель** (03352) 2-37-92

Група акціонерів

Товариство з обмеженою відповідальністю «Мізар ЛТД» (м. Київ) повідомляє, що вважати недійсними:

— 70 переказних векселів з № 731245 по № 731260 та з № 733256330001 по № 733256330054, виданих ВАТ «Кінескоп» (м. Львів) 28 серпня 1997 р. номінальною вартістю 100 000 грн. кожний;

— один переказний вексель за № 703363100003, виданий ВАТ «Івано-Франківськгаз» 9 липня 1997 р, номінальною вартістю 100 000 грн.;

— один переказний вексель за № 793380170013, виданий ДКП «Тернопільміськтеплокомуненерго» 25 вересня 1997 р. номінальною вартістю 100 000 грн.

До відома пайовиків Київського колективного підприємства матеріальних ресурсів «Київгоповпостач»

5 квітня 1999 року о 15.00 відбудуться загальні збори пайовиків підприємства за адресою: м. Київ, вул. М. Раскової, 13. Початок реєстрації учасників зборів з 13.00.

Порядок денний:

1. Звіт правління про результати діяльності підприємства в 1998 році.
2. Звіт ревізійної комісії про фінансово-господарську діяльність підприємства.
3. Затвердження результатів діяльності підприємства за 1998 рік, звіту і висновків ревізійної комісії.
4. Різне.

Телефон для довідок 517-64-77.

Правління.

АО «Одесский мясокомбинат» принимает от с/х предприятий крупный рогатый скот

Тел.: 23-42-52, 23-05-33.

Арбітражний суд Вінницької області (287100, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 7) порушив справу № 18/5 від 11.01.99 р. про банкрутство Приватного підприємства «П. И. &К.-1» (286001, м. Вінниця, вул. Островського, буд. 14, к. 901, п/р 26002502 в ВОД АППБ «Аваль» м. Вінниці, МФО 302247).

Претензії кредиторів та заяви можливих санаторів приймаються протягом місяця від дня публікації оголошення.

У номер

✔ Запоріжжя

Зоряний шлях до «Золотого дельфіна»

На Запоріжжі вперше фінішувала регіональна програма «Зоряний шлях-98», яка назвала 54-х лауреатів та переможців за найвищі професійні та громадські досягнення у 18 номінаціях. Серед володарів найвищих нагород — «Золотих дельфінів» — перший віце-прем'єр-міністр України, а донедавна голова облдержадміністрації Володимир Куратченко (номінація «Громадський діяч року»), ВАТ Запорізький пивобезалкогольний комбінат «Славутич» (торгова марка), Запорізьке відділення 1-го Українського міжнародного банку (інвестиція року), ВАТ «Запоріжтрансформатор» (підприємство року)... Колишнього головного редактора ТРК «Алекс», колишнього народного депутата України Олександра Кузнєцова посмертно визнано кращим тележурналістом — нагороду вручено його дружині.

Засновник програми — редакція щомісячного рекламно-інформаційного журналу «Ваш партнер» — додатково заснувала ще два призи в номінації «Гордість Запоріжжя». Їх вручено Герою України, голові правління ВАТ «Запорізький металургійний комбінат «Запоріжсталь» Віталію Сацькому та голові Комітету з питань розвитку підприємництва в Україні Олександрі Кужель.

✔ Вінниця

Доспіла «Кришталева вишня»

Названо лауреатів обласної літературної премії «Кришталева вишня», що вже третій рік поспіль присуджують за найбільш удалий літературний дебют. Літературознавець, викладач місцевого педуніверситету імені Михайла Коцюбинського Анатолій Подолинний удостоєний її за виданий у минулому році літературний словник Вінниччини «З-над Божої ріки», в якому зібрано багатий матеріал не лише про місцевих майстрів слова, а й про тих, хто жив і працював на Поділлі або писав про нього в минулому столітті.

Наймолодшим лауреатом стала філолог Олеся Лещенко, перша книга якої «Королева весняна» вміщує, крім поезії, казки і легенди.

Заохочувальними преміями відзначено квартет обласної філармонії «Аркона» та ансамбль Гніванської музичної школи «Дивоцвіт».

✔ Луганськ

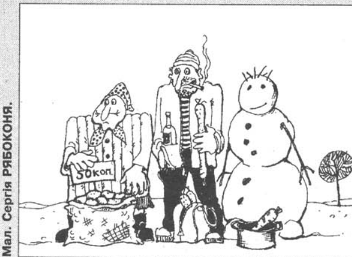
Ефір ширшає — глядачів більшає

Після технічних проб у Луганську розпочав мовлення новий телеканал. На першому етапі становлення він працюватиме з 18-ї до 24-ї години, а невдовзі в ефірі з'являться ще ранкові та денні програми, адже ліцензія дає право на 14-годинне мовлення. Згадане телевікно вдалося «прорубати» на дециметрових хвилях за активного сприяння керівників області. А хрещеним батьком каналу є підстави назвати Президента України, який після візиту до Луганська з нагоди 60-річчя області відгукнувся на прохання відповідним дорученням Кабміну.

✔ Сімферополь

Освітяни вийшли на стежку війни

Учора вчителі Криму провели загальну акцію протесту — одноденний попереджувальний страйк з пікетуванням приміщень органів влади. Акт непокори ініціювали педагоги 25 шкіл Ленінського району. Вони страйкують вже кілька тижнів, протестуючи проти нинішнього бюджету, в який закладено кошти, що їх вистачить освітянам лише на три місяці.

Мал. Сергія РЯБОКОНЯ.

Ми вам вдячні, докторе Шмід

Благодійність

Перебуваючи в грудні минулого року з офіційним візитом в Італії, Прем'єр-міністр України Валерій Пустовойтенко під час зустрічі з Президентом Італійської Республіки Луїджі Скальфаро висловив вдячність уряду Італії, її благодійним організаціям і окремим особам за надану гуманітарну допомогу жителям Закарпаття, яким італійці надали 50 тисяч доларів США і надіслали понад 50 тонн гуманітарних вантажів.

Один з організаторів допомоги постраждалим Закарпаття — громадянин Італії, тіролець, з провінції Больцано доктор Манфред Шмід очолює державну адміністрацію району Пустерталь, а також на громадських засадах — парафіяльну раду давнього мальовничого села Терентен. З 1996 року доктор Шмід став на чолі комітету «Карітас-Третій Світ-Східна Церква», створеного за ініціативи нині покійного католицького священика Франца Каргрубера. Світлий образ цього скромного служителя Бога назавжди залишиться у вдячних серцях тих, хто його знав. Чотири вагони медичного обладнання для лікарні в Новограді-Волинському, облаштування греко-католицької семінарії в Ужгороді, релігійна література для Духовної академії у Львові, відродження церкви Св. Олександра у Києві — то лише невеликі епізоди і результат його невтомної діяльності в країнах Східної Європи. У березні 1996-го за кілька місяців до своєї смерті, Франц Каргрубер відвідав Закарпаття, Буковину, Київ, Львів. А у липні естафету благодійної діяльності перейняв Манфред Шмід...

Ось уже кілька років поспіль комітет «Карітас-Третій Світ-Східна Церква» співпрацює з Всеукраїнським благодійним фондом «Допомога дітям України». Численні вантажі гуманітарної допомоги від Манфреда Шміда надійшли в Житомирську, Київську, Закарпатську, Львівську області, Автономну Республіку Крим, село Весняне Рівненської області...

Валентина РАХНО.

Один з організаторів допомоги постраждалим Закарпаття доктор Манфред ШМІД

Стихія

Снігова небезпека

У Закарпатті досі йде сніг. Висота покрову становить від 50 см — у низинних районах до 2 м — у гірській місцевості.

Рух усіма гірськими перевалами контролюють органи ДАІ, великих пробок не спостерігається. Тривають дорожньо-очищувальні роботи.

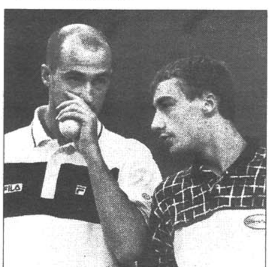
Внаслідок налипання мокрого снігу без електропостачання залишаються 6 населених пунктів, без зв'язку — 28.

Підтоплено 65 населених пунктів, зруйновано 4 будинки, 3 — в аварійному стані. Мешканців будинків відселено. На розчищенні снігу задіяно близько 13 тис. осіб і 700 одиниць техніки.

Спорт

Один у полі не воїн..

Андрій Медведєв дає поради 17-річному Орестові Терещуку, який вперше у житті виступав на такому рівні

Матч Кубка Девіса. Перша ліга (Євро-Африканська зона). Україна — Білорусь. 2:3. Київ. Корти МТК «Наука». 12—14 лютого.

Перший день. Андрій Рибалко (Україна) — Володимир Волчков (Білорусь) — 2:6, 3:6, 5:7.

Андрій Медведєв (Україна) — Максим Мирний (Білорусь) — 3:6, 6:3, 7:6 (7:4), 7:5.

Другий день. Медведєв/Орест Терещук — Волчков/Мирний — 3:6, 1:6, 4:6.

Третій день. Медведєв — Волчков — 5:7, 6:3, 6:3, 6:3.

Рибалко — Мирний — 3:6, 0:6, 6:3, 3:6.

Це був один з найскладніших матчів для нашої команди за всю історію її існування. Лідер українців Андрій Медведєв традиції не порушив: і цього разу не поступився в особистих поєдинках. Але, на жаль, лише цього воїна нам не вистачило для загальної перемоги.

Отже, українській збірній конче потрібний другий номер. Ведуться розмови про переїзд в Україну талановитого сочинця Столярова. Але і вдома можна готувати майстрів. Необхідно створити їм умови. Щоб молоді мали достатню ігрову практику. До речі, Андрій Медведєв схвально говорив про Ореста Терещука і Олександра Ярмолу. І наш лідер готовий допомагати їм стати на ноги.

З юним Терещуком Медведєв грав у парі. Хоча спершу планувалося, що на корт у дуеті вийде тренер-капітан збірної України Дмитро Поляков. Але прийняли колегіальне рішення, що гратиме Орест.

Третього дня наш перший номер установив рівновагу в матчі (2:2), красиво перемігши лідера білорусів Волчкова. Все мала вирішити завершальна зустріч. Здавалося, що Рибалко після двох програних сетів оговтався, бо переміг у третьому. І ніби й гра пішла в Андрія. Але сталося не так, як хотілося.

І все-таки було свято. Матч (директор — Сергій Лашкул, заступник — Сергій Харченко) чудово організовано. В цьому велика заслуга і директора МТК «Наука» Михайла Мосенжника. У залі з'явилися нові трибуни. Комфортно почувалися і учасники, і глядачі. А серед них було чимало людей відомих: політики, бізнесмени, артисти. Але найпалкішими вболівальниками були футболісти, гравці, працівники клубу «Динамо» (Київ) — Андрій Шевченко, Василь Кардаш, Анатолій Дем'яненко, Сергій Коновалов, Віктор Кашпур. Олександр Чубаров. Але цього разу вподобання динамівців розділилися. Брати Маковські, Олександр Хацкевич та Валентин Белькевич підтримували своїх. Вони — білоруські «легіонери».

До речі, проведенню цього відповідального змагання допомагали десятки фірм та організацій. Усіх не назвати. Але відзначити головного спонсора — компанію УТЕЛ, а ще «Приму», «Інфоспорт», «Стирол», гадаю, варто.

Тепер у вересні українські тенісисти на своєму корті прийматимуть спортсменів Ізраїлю або Фінляндії у матчі за право залишитися в першій лізі.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.
Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Лідер білорусів Володимир Волчков виграв юнацький «Вімблдон»

Футбол

Суперник київського «Динамо» у чвертьфіналі Ліги чемпіонів — мадридський «Реал» — у черговому турі чемпіонату Іспанії зазнав нищівної поразки від «Барселони» — 0:3.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 208257.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311028.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України
Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
ТЕЛЕФОНИ: для довідок —441-88-23; телефакс —224-72-54; відділ реклами —441-89-34, 441-89-44; телефакс —449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com

Засновник і видавець – Верховна Рада України